Бани одам аъзои якдигаранд!

Рӯзнома аз соли 1924 мебарояд

Овози тоҷик

آواز تاجیک

Номҳои пешинаи рӯзнома: «Овози тоҷики камбағал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ӯзбекистони сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1964-1991).

РӮЗНОМАИ ОЛИЙ МАҶЛИС ВА ДЕВОНИ ВАЗИРОНИ ҶУМҲУРИЯТИ ӮЗБЕКИСТОН

15 январи соли 2003. Чоршанбе № 4 (12847)

Дар фурӯш нархи озод. Рӯзнома соати 16.00 имзо гардид.

Муборакбодии идона ба ҳифозатгарони Ватан

Ҳифозатгарони азизи Ватанамон!

[illegible]

ба тайёрии ҷисмонӣ ва муҷаҳҳаз будан бо техника ва силоҳ, **балки дар навбати аввал ба сифатҳои баланди ахлоқиву азму ирода ва нерӯи интеллектуалии хизматчиёни ҳарбӣ, иқтидори онҳо дар бобати азхудкунии сирру асрори техникаи замонавӣ ҳам вобаста аст. Ва, албатта, ҳамчунин ба он вобаста аст, ки муҳаббат ва садоқатмандии онҳо нисбати Ватани махбуб, он замине, ки онҳоро ба воя расонду хӯронду пӯшонд, чӣ гуна мебошад.**

[illegible]

саллаҳи Ӯзбекистон эътимоди калон дорад.

Сазоворони ин эътимоди баланд бошед!

Ислом КАРИМОВ,
Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон,
Сарфармондеҳи Олии Қувваҳои Мусаллаҳ.

Тамоми сол давом мекунад

Маъракаи обуна барои тамоми соли 2003 анҷоми худро ёфт. Вале муштариёни «Овози тоҷик» чун чашмдошт нагардид ва аз соли гузашта нисбатан кам гардид. Мо шароити имрӯзаро мефаҳмем ва дар ин бобат шумо, муштариёни азизро, айбдор карданӣ нестем. Чунки иқтисоди бозаргонӣ қонуну қоидаи худро дорад ва тақозо мекунад, ки ҳар як тин ба ҳисоб харҷ гардад. Умуман дар маъракаи обуна имсол вилоятҳои Бухорову Тошканд нисбати соли гузашта намуна гардиданд ва аз ин рӯ теъдоди муштариёни рӯзномаамон дар вилоятҳои мазкур нисбати соли 2002 хеле зиёд гардид.

Вале як далелро бо ташвишу изтироб баён кардан лозим меояд. Баъзе муштариён ба як, ду, се моҳ бештар обуна шудаанд ва умедвор ҳастем, ки онҳо маъракаи обунаро ба моҳҳои минбаъда ҳам давом медиҳанду аз маводҳои рӯзнома бархурдор мегарданд. Зеро алҳол дар ҳамаи ташкилотҳои вилоятӣ ва корхонаҳои фаръии Ширкати саҳҳомии «Матбуот тарқатувчи», дар якуним ҳазор дӯконҳои рӯзномафурӯшии он ва 3200 шӯъбаи алоқаи ҷумҳурият маъракаи обуна ба моҳҳои минбаъда давом мекунад. Яъне расмигардонии обуна ба моҳи минбаъда то санаи 20-уми моҳи пештараи он давом мекунад. Бо дигар суханон гӯем, агар шумо рӯзномаро аз моҳи феврал гирифтанӣ бошед, бояд ҳуҷҷати обунаро то 20 январ ҳатман расмӣ гардонед. Агар то 20 феврал расмӣ гардонед, дар он сурат аз якуми март рӯзномаро мегиред. Обунаи моҳҳои минбаъда ҳам бо ҳамин тартиб давом мекунад.

Индекси обуна ин тавр аст: барои обунагарони инфиродӣ 170, барои ташкилоту муассисаҳо-171. Нархи обунаи инфиродӣ аз идоравӣ ба куллӣ фарқ мекунад.тото

Маъракаи обуна давом дорад. Фурсатро аз даст надода, аз паи обуна гардед, муштариёни азиз!

Пешакӣ барои обуна шуданатон миннатдории худро баён мекунем ва бо ҳамин шумо рӯзномаро ҷонибдорӣ мекунед.

Ҳайати таҳрир.

Бахшида ба натиҷаҳои сол

Дар Иттиҳодияи истеҳсолии саҳҳомии «Ӯзметкомбинат»-и Бекобод маҷлиси Комиссияи ҷумҳурӣ оид ба назорат ва мутобиқсозии тайёркунӣ ва ба азнавкоркард супурдани оҳанпора ва партовҳои маъданҳои сиёҳу ранга бахшида ба натиҷаҳои сол ба амал омад.

Маҷлис таҳти сарпарастии Мушовири давлатии Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон, раиси комиссияи мазкур И.Ҷӯрабеков гузашт.

Дар маҷлис корҳое, ки дар Иттиҳодияи «Ӯзметкомбинат» дар бадали соли 2002 ба иҷро расонда шуданд, ҳамчунин нақшаҳои ба корхона расонда додани ашёи хоми туфайлии маъданӣ дар соли 2003 мавриди баррасӣ қарор гирифтанд.

Ба туфайли кори муназзам оид ба ҷамъ овардану супурдани оҳанпора ва партовҳои маъданҳои сиёҳу ранга ба азнавкоркард дар мамлакат маъдангудозони бекободӣ нақшаи соли гузаштаро барзиёд ба иҷро расонданд. Ба корхона дар бадали соли гузашта 592 ҳазору 502 тонна ашёи хом расонда шуд. Ҳаҷми содироти маҳсулот 26 миллион доллари ИМА-ро ташкил дод.

Корҳо оид ба истифодабарии печи чоруми барқӣ, ки моҳи августи соли 2002 ба истифода супурда шуда буд, ба анҷом расиданд. Печ, ки дар асоси технологияи нав сохта шудааст, дар як вақт 100 тонна, дар давоми сол бошад, 500 ҳазор тонна пӯлод гудохта метавонад. Ва он имконият медиҳад, ки корхона ҳаҷми истеҳсоли маҳсулотро ду баробар вусъат диҳад. Аз ҳамин сабаб нақшаи ҷамъ овардан ва ба азнавкоркард супурдани ашёи хоми туфайлии маъданӣ соли 2003 то ба 601 ҳазору 980 тонна расондан пешбинӣ гардидааст.

Зикр ёфт, ки ҳарчанд соли гузашта тайёркунӣ ва ба азнавкоркард супурдани маъданҳои сиёҳу ранга иҷро гардид, вале имкониятҳои мавҷуда дар ин бобат пурра истифода бурда нашуданд. Ба он фаъолият дар вилоятҳои Қашқадарё ва Ҷиззах мисол шуда метавонад. Бояд зикр кард, ки дар ин ҳар ду вилоят захираҳои кофии ашёи хоми туфайлӣ мебошанд. Муаммоҳое, ки дар Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон ва вилояти Хоразм дар бобати расонда додани ашёи хоми туфайлӣ ба миён омадаанд, ба фаъолияти корхона таъсири манфӣ мерасонанд.

Диққату эътибори сарварони вилоятҳо, вазорату идораҳо, мақомоти ҳудудии идора дар маҷлис ба зарурати ба роҳ мондани назорати қатъӣ аз болои иҷрои нақшаи ҷамъ овардан ва ба азнавкоркард супурдани оҳанпораву партовҳои маъданҳои сиёҳу ранга нигаронда шуд. Вазифаҳо оид ба суръати баланд бахшидани ин корҳо, таъмини фаъолияти корхона бо тамоми иқтидор дар соли кунун муайян гардиданд.

Л.СУВОНОВ,
мухбири ӮзА.

Шарҳи рӯзнома

Рушди варзиши бачагон

24 октябри соли 2002 Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон «Дар бораи созмон додани Бунёди рушди варзиши бачагон дар Ӯзбекистон», 31 октябри ҳамон сол бошад, қарори Девони Вазирони Ҷумҳурияти Ӯзбекистон «Дар бораи ташкил кардани фаъолияти Бунёди рушди варзиши бачагон дар Ӯзбекистон» эълон гардида, дар назди вазорату идораҳо, ташкилоту муассисаҳо, ҳокимиятҳо, ҳокимиятҳои вилоятҳо, шаҳри Тошканд, шаҳру навоҳӣ, Шӯрои Вазирони Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, мақомоти маҳаллии ҳокимият ва худидораи шаҳрвандон иҷро намудани вазифаҳои калон, ба рӯи об баровардани тадбирҳои доманадорро пеш гузошт. Охири соли гузашта Бунёди рушди варзиши бачагон дар Ӯзбекистон ташкил гардида, Низом ва аъзоёни раёсати он тасдиқ гардида, мувофиқи тавсияи Кенгаши васоятгарон Алишер Мирқосимов, ки то ҳол дар вазифаи сарвари гурӯҳи корҳои ташкилӣ ва кадрҳои ҳокимияти шаҳри Тошканд кор мекард, раиси раёсат-директори иҷрогари бунёд интихоб шуд. Дар ҳамин маҷлиси таъсисӣ, яъне конфронс ба мамнуният зикр ёфт, ки сарвари давлатамон раиси Кенгаши васоятгарони Бунёди рушди варзиши бачагонро ба зиммаи худ гирифтанд ва он боз як намунаи ғамхории беҳад нисбати авлоди наврас, аз он ҷумла ҷавонон мебошад.

Ҳамин тавр, Бунёди рушди варзиши бачагон ташкил ёфта, дар вилоятҳо ва Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон бахшҳои он ба фаъолият шурӯъ мекунанд.

Акнун саволи ҳаққонӣ ба миён омаданаш муқаррар аст: бунёд чӣ гуна муассиса асту кадом вазифаҳоро иҷро мекунад ва нақши он дар бобати рушди варзиш дар байни авлоди наврас чӣ гуна мегардад?

Пеш аз ҳама бояд тазаккур дод, ки бунёд ташкилоти ғайриҳукуматӣ буда, ба мақсади дар ҳаёт татбиқ кардани Барномаи миллии тайёркунии кадрҳо, ташаккул додани авлоди наврас аз нигоҳи ҷисмониву маънавӣ, мустаҳкам кардани саломатии онҳо, рӯ оварданашон ба тарзи солими ҳаёт, меҳру муҳаббати беандоза бедор кардани авлоди навро нисбати тарбияи ҷисмониву варзиш, дар байни бачагон оммавӣ гардондани намудҳои аз ҳама маъмули варзиш созмон дода шуд ва таъсисгарони он беҳуда Ҷунбиши иҷтимоии ҷавонони ҷумҳурият «Камолот», Бунёди байналхалқии «Соғлом авлод учун», дигар ташкилотҳои ғайриҳукуматӣ, вазоратҳои таълими халқ, маълумоти олӣ ва миёнаи махсус, тандурустӣ, Кумитаи давлатӣ оид ба тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш ва дигарон намебошанд.

Дар Фармони Президент ва қарори ҳукумат дар ин бобат ва Низоми Бунёди рушди варзиши бачагон амалӣ гардондани чунин вазифаҳо пеш гузошта шудаанд.

Вазифаи аввалиндараҷаи бунёд ин пеш аз ҳама ба роҳ мондан ва ба рӯи об баровардани сиёсати давлат дар бобати рушди варзиш ва тарбияи ҷисмонӣ дар байни бачагон, сафарбар кардани варзиши бачагон ба самти аниқ ва муназзам инкишоф додани он, дар бачагон бедор кардани меҳру муҳаббат нисбати варзиш, дар шуури онҳо ҷойгир сохтани фикр дар бобати машғул гардидан бо варзиш, амал кардан ба тарзи солими ҳаёт, аз ҷиҳати ҷисмонӣ ва маънавӣ ба камол расондани онҳо, ҳимоя намудани бачагон, ҷавонон аз таъсири зуҳуроти манфӣ, халос кардан аз одатҳои салбӣ, дар бачагон ба вуҷуд овардани феълу атвори баркарор, меҳру муҳаббат нисбати Ватан, дар онҳо бедор сохтани фахру ғурур аз мамлакати хеш, дар навбати аввал ташаккул додани заминаҳои варзиш ва тарбияи ҷисмонӣ дар деҳот, дар маҳалҳои сераҳолӣ созмон додани бахшҳои маҷмӯъҳои замонавии варзишӣ, бо асбобу ускунаи замонавӣ муҷаҳҳазонидани онҳо, таъмини босамар истифода бурдани онҳо ва ғайра дониста шудаанд.

Баробари ин ба зиммаи бунёд бо назардошти ҷойгиршавии аҳолӣ, микдори бачагон, мувофиқи ҷинси онҳо ва синну солашон тахия намудани лоиҳаи намунавии майдончаҳои варзишӣ ва маҷмӯъҳои замонавии варзиш, ҷалб сохтани бачагони иқтидорнок ба намудҳои варзиш, тайёр кардани омӯзгорон дар мамлакат ва хориҷ бо назардошти шароити маҳал, баланд бардоштани малакаи онҳо, ба роҳ мондани корҳои тарғиботиву ташвиқотӣ дар ин бобат гузошта шудааст.

Ба мақсади доманадор кардани фаъолият Бунёд даъват гардидааст, ки бо вазорату идораҳо, ташкилотҳо, субектҳои табдиргарии хусусӣ, соҳибкории хурду миёна, ҳамчунин бо ташкилоту бунёдҳои байналхалқӣ равобитро хуб ба роҳ монад. Дар ин бобат ба иҷро расондани корҳо оиди аз мамлакатамону хориҷ ҷалб сохтани сармояҳо, маблағҳои васоятгарӣ ва грантҳо ва сарф кардани ин маблағҳо ба тарбияи ҷисмониву варзишии ҷавонон-авлоди наврас низ вазифаи муҳими он муайян гардидааст.

Маълум аст, ки пешравии ҳар як кору соҳа пеш аз ҳама ба заминаи моддӣ, яъне маблағ вобастагӣ дорад. Бунёд бошад, маблағро аз ҳисоби буҷаҳои ҷумҳурӣ ва маҳаллӣ мегирад. Вале ин маънои онро надорад, ки танҳо ба ҳамин кифоят мекунад. Аъзобадалии муассисони бунёд, маблағҳои Кумитаи миллии олимпӣ, федератсияҳои варзиш, маблағҳои пулии ташкилоту клубҳо, грантҳои ташкилотҳои байналхалқӣ, мамлакатҳои хориҷа, грантҳои муассисоти молиявӣ ва аз тарафи онҳо расондани кӯмаки ройгон, маблағҳо аз ташкилотҳои ғайрибуҷавӣ, маблағҳои васоятгарӣ дар бобати доманадор гардидани фаъолияти бунёд бешак кӯмаки калон хоҳанд расонд. Корхона ва ташкилотҳое, ки дар назди бунёд созмон меёбанд, низ дар бораи бо маблағ таъмин кардани он нақши калон хоҳад бозид. Чунки ба онҳо як қатор имтиёзҳо дар бобати супурдани андоз ва дигар маблағҳо дода шудаанд.

Барои доманадор гардидани фаъолияти бунёд далели мазкур ҳам хизмат мерасонад. Саравval сарварии Кенгаши васоятгарони бунёдро Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон ба зиммаи худ гирифтааст. Дар айни замон Раиси Жукорги Кенгеси Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, ҳокимони вилоятҳо ва шаҳри Тошканд сарварони бахшҳои минтақавии кенгаши васоятгарон ба ҳисоб меравaнд, ки бешак аҳамияти муҳим касб мекунад. Дар ҳокимиятҳои шаҳрҳо ва ноҳияҳо ҷорӣ кардани вазифаи алоҳидаи мутахассис оид ба ташаккулу ривоҷу равнақ бахшидани варзиши бачагон ҳам барои рушди соҳаи мазкур таъсири хуб хоҳад расонд.

Дар бобати рушди варзиши бачагон кашидани нақшаи ягона дар Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, вилоятҳо ва шаҳри Тошканд, ки то соли 2005 таъин гардидааст, низ аҳамияти муҳим касб мекунад. Зеро дар он дар кадом маҳал созмон додани варзишгоҳҳову маҷмӯъҳо, дар кадомашон гузарондани тармими асосӣ, бо асбобу ускунаи замонавӣ ҷиҳозонидани онҳо, яъне мувофиқи ҳудудҳо ҷойгир сохтани маҷмӯъҳои варзишӣ возеҳу аниқ нишон дода шудаанду масъулонашон номбар гаштаанд. Ва он бешак, барои пешрафти кор мусоидат мекунад.

Аз ҳама муҳимаш, дар бобати ба вуҷуд овардани варзишгоҳҳо ва маҷмӯъҳои варзишӣ нақши Кумитаи давлатӣ оид ба сохтмон ва меъморӣ ҳам баланд бардошта шудааст. Зеро муассисаҳои тадқиқотиву илмии лоиҳакашии он бо таҳия намудани лоиҳаи намунавии иншоотҳои мазкур машғул мегарданд ва он бесарусомониро дар соҳаи мазкур барҳам медиҳад.

Бунёд ба фаъолият шурӯъ намуд. Бо техника,биноҳо, телефон ва дигар воситаҳои зарурӣ таъмин карда мешавад.

Бояд тазаккур дод, ки дар солҳои истиқлолият ба тарбияи авлоди наврас диққату эътибор пурзӯр гардид. Ба ин аввалин ордени ҷумҳурият «Соғлом авлод», аввалин бунёд «Соғлом авлод учун» гардиданаш мисоли равшан шуда метавонаду бесабаб набуд. Дар солҳои ҳукмронии салтанати пештара мардуми мо, аз он ҷумла ҷавонону наврасон ба заҳру зуқуми экологӣ, заҳролуд гардидан бо доруҳои кимёвӣ, аз қабили бутифос, маризии камхунӣ ва дигар маризиҳои душвор гирифтор буданд ва филфавр талаб карда мешуд, ки вазъият ба куллӣ тағйир дода, генофонди миллат солим гардад. Дар ин бобат ба рӯи об баровардани тадбирҳои зиёде кӯмак расонданд. Вале ба аҳли ҷамъият як ҳақиқати талх ошкор гардид: дар мамлакатамон тарбияи авлоди солим бисёр вақт яктарафа аз нигоҳи тиббӣ пеш бурда мешаваду аз ин рӯ натиҷаҳои дилхоҳ ба даст намеоянд. Минҷумла, ба соҳаи варзиш, ки яке аз омили баркамолии ҳам ҷисмонӣ ва ҳам маънавӣ мебошад, дар байни авлоди наврас ҳарчанд мусобиқаҳои мухталиф гузаранд ҳам, диққату эътибор пурзӯр набуд. Алалхусус деҳоту авул ва ноҳияҳои дурдаст аз ин омил аксар вақт маҳрум буду ба таъбири халқамон «дар тани солим-ақли солим» пурра ҷавобгӯ набуд. Аз ҳамин сабаб бо ташаббуси сарвари давлатамон барои созмон додани Бунёди варзиши бачагон дар Ӯзбекистон шурӯъ карданд. Мақсад аз он варзиш на танҳо дар пойтахти ҷумҳурият, марказҳои вилоятҳо ривоҷ ёбад, балки ба деҳоти аз ҳама дурдаст, ҳудудҳои аз ҳама канора ҳам рафта расад, оммавӣ гардад.

Ва дар бобати оммавӣ гардидани варзиш пеш аз ҳама нақши омӯзгорон ва мураббиёнро баланд бардоштан лозим аст. Танҳо ба ин кор ҷалб сохтани омӯзгорон ва мураббиёни фидокор самараи дилхоҳ мебахшад, ки соҳаи худро аз таҳти дил дӯст медоранду барои аз паси худ бурдани авлоди наврас қодиру қобиланд. Аз ин рӯ вазифаи муҳими бунёд бо онҳо ба роҳ мондани равобити зич, дар шароити дилхоҳ ба онҳо дароз кардани дасти мадад мебошад.

Боз як ҳақиқатро гуфтан лозим меояд: агар фарзандонамон, набераву абера ва чабераҳоямон дар синни 5-7-солагӣ нисбати варзиш меҳр пайдо кунанд, дар он сурат тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш дар ҳаёти онҳо ҳамроҳи доимӣ мегардад. Бо ҳамин васила вай баробари ҷисмонӣ аз нигоҳи маънавӣ ҳам ба камол мерасад. Ба оянда бо дилпурӣ муносибат мекунад. Дар бобати ба рӯи об баровардани мақсадҳои пешгузоштааш собитқадамӣ зоҳир менамояд.

Алқисса, варзиш дар мамлакатамон оммавӣ мегардад. Барои боз ҳам доманадор гардидани он, оммавият пайдо кардани он барномаҳои мухталиф заруранд. Баробари ин сохтани иншоотҳо ва маҷмӯъҳои замонавӣ ва бо асбобу анҷоми зарурӣ таъмин кардани онҳо талаб карда мешавад. Бунёди нави таъсисгардидаи рушди варзиши бачагон ба ана ҳамин мақсад хизмат мерасонад. Муассисоти мазкур саравval барои пешгирӣ кардани дӯлобкорӣ дар соҳаи мазкур дар маҳалҳо хизмат мекунаду тамоми корҳоро дар асоси талаби айём, лоиҳаҳои замонавӣ, аз ҷиҳати илмӣ асоснок гардида ба иҷро мерасонад. Баробари ин вазъиятро дар маҳалҳо меомӯзад, имкониятҳои рушди варзиши бачагонаро тадқиқ намуда, барои камоли авлоди наврас таклифҳои мушаххасро пеш мегузорад. Ҳамчунин дар ин бобат кӯмак мерасонад, ки рушди варзиши бачагон нафақат вазифаи муқаддаси идораҳои дахлдор, мутахассисон, балки ҳамагон ва ҳар кас гардаду то дараҷаи ҷунбиши умумихалқӣ рафта расад.

Мукофотҳо муборак!

Барои ҳиссагузории калонашон дар бобати минбаъда баланд бардоштани қобилияти мудофиавии мамлакатамон, таъмини дахлнопазирии сарҳадҳоямон ва амнияти миллӣ, тарбияи ҷавонон дар рӯҳи ватанпарварӣ, таҳкими ҳуқуқу тартибот дар мамлакат, иштироки фаъолонаашон дар ҳаёти ҷамъиятиву сиёсӣ, барои комёбиҳояшон дар соҳаи тайёрии ҳарбиву ҷамъиятиву сиёсии Қувваҳои Мусаллаҳи ҷумҳурият, барои содир кардани ҷасурӣ ва мардонагӣ ҳини ҳифзи сарҳади давлатӣ ва ҳаёти осудаҳолонаи халқ, матонат нишон додан ҳини ҳифзи манфиатҳои миллӣ як гурӯҳ хизматчиёни Қувваҳои Мусаллаҳи мамлакатамон, кормандони сохторҳои қувваҳои нерӯдори Ӯзбекистон бо унвонҳои фахрии «Мураббии шоистаи ҷавонони ҷумҳурияти Ӯзбекистон», «Ҳуқуқшиноси шоистаи Ҷумҳурияти Ӯзбекистон» мукофотонида шуда, бо орденҳои «Шон шараф»-и дараҷаи II, «Меҳнат шӯҳрати», медалҳои «Жасорат» ва «Шӯҳрат», Ифтихорномаи Ҷумҳурияти Ӯзбекистон тақдир гардиданд.

Мо мукофотонидашудагонро, ки аксарашонро аскарони қаторӣ, коркунони оддӣ ташкил медиҳанд, аз самими қалб муборакбод намуда, дар фаъолияташон бурдбориҳо ва тани сиҳҳати қавӣ бахту саодатро ба аҳли байташон таманно дорем.

Бахшида ба иди фархунда

Дар мамлакати мо иди умумихалқии Рӯзи ҳифозатгарони Ватан ва ёздаҳсолагии созмон ёфтани Қувваҳои Мусаллаҳи Ӯзбекистон васеъ таҷлил меёбад.

Ба ҳамин муносибат 13 январ дар Қасри «Туркистон»-и пойтахт маҷлиси мутантан ба амал омад, ки дар он намояндагони Қувваҳои Мусаллаҳ—аскарони қаторӣ, сержантҳо, афсарон, генералҳо, собиқадорони ҷангу меҳнат ва артиш, курсантҳои омӯзишгоҳҳои ҳарбӣ, волидони фарзандоне, ки қарзи муқаддаси худро дар сафи артиш бомуваффақият иҷро мекунанд, намояндагони аҳли ҷамъият ва меҳмонон иштирок намуданд.

Маҷлисро ҳокими шаҳри Тошканд Р.Шоабдураҳмонов кушод.

Матни Муборакбодии идонаи Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон, Сарфармондеҳи Олии Қувваҳои Мусаллаҳро ба ҳифозатгарони Ватан Мушовири давлатии Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Х.Султонов хонда дод.

Вазири дифои ҷумҳурият К.Ғуломов бахшида ба ин санаи фархунда маърӯза кард.

Маърӯзачӣ дар бораи ислоҳоте, ки дар артиш давом дорад, дигаргуниҳои бузурге, ки рух додаанд, вазифаҳои навбатӣ ҳарф зад.

Дар маҷлис зикр ёфт, ки нигоҳ доштани дахлнопазирии сарҳадҳо ва якпорчагии ҳудуди мамлакат, ба вуҷуд овардани артиши ихчаму сафарбаркунанда, ки барои ҳифзи ҳаёти осудаҳолонаи халқ қобили қабул аст, таъмини он бо силоҳу техникаи замонавӣ, лашкари хуб тайёргардида талаби имрӯза буда, яке аз вазифаҳои муҳим дар роҳи ба вуҷуд овардани ояндаи бузурги Ӯзбекистон мебошад.

Раиси Кумитаи оид ба ҳифзи сарҳади давлатии Ҷумҳурияти Ӯзбекистон М.Ӯтаганов, подполковники мустаъфӣ Б.Рӯзиев, модари хизматчии ҳарбӣ дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳ З.Азимова ва дигарон суханронӣ карда, ҳифозатгарони Ватанро бо иди анъанавиашон аз самими қалб муборакбод намуданд.

Барои ҳиссаи калонашон дар бобати минбаъда баланд бардоштани иқтидори мудофиавии мамлакат, таъмини дахлнопазирии сарҳадҳо ва амнияти миллӣ, тарбияи ҷавонон дар рӯҳи ватандӯстӣ, таҳкими тартиботу ҳуқуқ, сулҳу осоиш ва мӯътадилии мамлакат, иштироки фаъолонаашон дар ҳаёти ҷамъиятиву сиёсӣ ва ба муносибати Рӯзи ҳифозатгарони Ватан гурӯҳи калони хизматчиёни ҳарбии вазоратҳои дифоъ, умури дохила, вазъияти фавқулодда, Умури амнияти миллӣ, Кумитаи оид ба ҳифзи сарҳади давлатӣ ва Кумитаи гумрук, ташкилоти «Ватанпарвар», мақомоти ҳифзи қонуну тартибот, ки намунаи ибрат гардидаанд, мувофиқи Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон аз 10 январ бо унвонҳои фахрӣ, ордену медалҳо тақдир гардиданд. Мукофотҳои мазкури давлатӣ дар вазъи мутантан супурда шуд.

Дар маҷлис ҳамчунин Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон дар бораи додани унвонҳои ҳарбиву махсус ба гурӯҳи хизматчиёни ҳарбии мамлакатамон хонда дода шуд.

Тадбир бо консерти калон ба анҷом расид.

Дар маҷлис Раиси Олий Маҷлиси Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Э.Халилов, Нахуствазир Ӯ.Султонов, мушовирони давлатии Президент Т.Худойбергенов, А.Азизов, котиби Шӯрои амнияти миллии назди Президент Ғ.Облоёров иштирок намуданд.

(ӮзА).

Соли маҳаллаи обод

Тарғиботгарони маънавият

Маркази ҷумҳурии «Маънавият ва маърифат» дар якҷоягӣ бо Кенгаши «Маънавият ва маърифат»-и шаҳри Тошканд таҳти унвони «Тарғиботчиёни маънавият» тадбири маънавиву маърифатиро гузаронда, ба он сарварони вазорату идораҳои дахлдор, шахсони мутасаддиро даъват намуд. Баробари ҳарф задан аз корҳои иҷрогардида дар ин бобат дар «Соли эъзози куҳансолон» сухан дар бораи вазифаҳое рафт, ки мебояд дар «Соли маҳаллаи обод» ба иҷро расонда шаванд.

Зикр ёфт, ки комёбиҳо аз они худамон мебошад ва акнун диққату эътибор пеш аз ҳама бояд барои бартараф сохтани муаммоҳо, камбудиҳо ва хатоҳо нигаронда шавад. Дар он сурат таъсири корҳои маънавиву маърифатӣ пурзӯр гардида, фаъолнокии одамон дар бобати иштирок дар бобати сохтани давлати демократии ҳуқуқбунёд ва ҷамъияти озоди адолатноки шаҳрвандӣ пурзӯр мегардад.

Нотиқон дар хусуси вазифаҳое бештар фикру мулоҳизаҳои худро баён карданд, ки мебояд дар «Соли маҳаллаи обод» ба иҷро расонда шаванд. Ин вазифаҳо бошанд, доманадору масъулиятноканд. Аз он ҷумла, ташкил кардани китобхонаҳо дар маҳаллаҳо, аз хусуси таърихи маҳалла, одамони номдори он бештар хабардор кардани авлоди наврас, ба муносибати эълон гардидани Фармони Президент ва қарори ҳукумат дар бобати созмон додани Бунёди рушди варзиши бачагон ба амал баровардани тадбирҳои сершумор, минҷумла ба варзиш ва маҳфилҳои мухталиф ҷалб сохтани ҷавонон ҳамчун вазифаҳои аввалиндараҷа ба забон гирифта шуданд.

Баробари ин сухан дар бобати боз ҳам пурзӯр кардани корҳои тарғиботиву ташвиқотӣ дар байни аҳолӣ, баланд бардоштани дараҷаи маданияти ҳуқуқӣ, аз он ҷумла саводнокии ҳуқуқии аҳолӣ, ҷавонон, ба ин кор ҷалб сохтани фаъолони Маркази ҷумҳурии «Маънавият ва маърифат», бахшҳои маркази мазкур дар вилоятҳо, Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, шаҳри Тошканд, шаҳру ноҳияҳо рафт.

Дар охири тадбир даҳ нафар ҳамватанамон, ки тарғиботгари фаъоли маънавӣ дониста шуда буданд, бо дипломи «Тарғиботгари маънавият» ва тӯҳфаҳои қиматбаҳо тақдир гардиданд.

Дар хотима ҳамагон вазифадор карда шуданд, ки бояд дар бобати иҷрои тадбирҳо бахшида ба «Соли маҳаллаи обод» фаъолона иштирок кунанду бо ҳамин барои рушди минбаъдаи мамлакатамон саҳм бигиранд.

(Хабарнигори худамон).

Дирӯз Рӯзи муҳофизатгарони Ватан буд

Хизмат кори мардон аст

Аз асрҳои дуродур боз мардон Ватанро аз душманон ҳимоя карда омада, такягоҳу ҳифозатгари боэътимоди халқ гардидаанд. Дар ин бобат маънои рамзие ниҳон аст, ки дар тамоми давру айём хизмат дар артишро кори мардон ҳисобидаанд. Ба ин дар яке аз қисмҳои ҳарбии Қувваҳои Ҳарбии Ҳавоӣ шуда, бори дигар боварӣ ҳосил кардем.

—Артиш ин мактаби ҳақиқии ҳаёт барои ҷавонон аст,— гуфт ҷонишини командири қисм оид ба корҳои тарбиявӣ лейтенант Бахтиёр Чориев.—Мактаби мазкур на танҳо маҳорати ҳарбии ҷанговронро дар бобати ҳифзи Ватан, таҳкими сулҳу осоиш ва мӯътадилӣ дар мамлакат такмил медиҳад, балки барои баланд бардоштани дониши ҳуқуқашон ҳам мусоидат мекунад.

Ман суханони ҳамсӯҳбати худ, афсари сиючорсоларо бо диққат мешунавам, ки барояш либоси ҳарбӣ хеле зебидааст. Вай аз Сурхондарё буда, аз рӯи тахассус муаррих-ҳуқуқшинос будааст. Донишгоҳи миллии Ӯзбекистонро хатм намуда, соли 1993 ба хизмати ҳарбӣ даъват шуда будааст. Аз ҳамон вақт дар хизмат.

Хизмат бошад, он қадар осон нест. Вақти корӣ аниқ муайян нагардидааст. Баъзе рӯзҳое мешавад, ки ҳини истироҳат ҳам даъват мекунанд. Бахтиёр ба он одат кардааст. Аз ҳама муҳимаш, аз касби интихобкардааш мамнун мебошад. Ҳаёти худро ба вазифаи фахрӣ-таъмини ҳифзи осоиш ва мӯътадилии мамлакат мебахшад.

Вақти сӯҳбат бо як гурӯҳ хизматчиёни ҳарбӣ маълум гардид, ки онҳо аз хизмат, алалхусус аз Бахтиёр Чориев то чӣ андоза мамнун ҳастанду баъзеяшон баъди адои вақти хизмати бамӯҳлат дар ин ҷо мондани ҳастанд. Ана суханони баъзеи онҳо:

Ойбек Ниёзов—сержанти хурд (Бухоро):

Ба санъати ҳарбӣ аз хурдӣ майлу шавқ дорам. Мактабро хатм намуда, ҳуҷҷатҳоямро ба омӯзишгоҳи олии ҳарбии танку командирони муҳандиси Чирчиқ супоридам. Вале аз имтиҳон гузашта натавонистам. Вале аз ниятам даст накашидаам. Аз хизмат беш аз як сол гузашт. Артиш маро ба камол расонд ва инро ҳангоми сӯҳбат бо дӯстдорам аз деҳот пай бурдам. Чунки вай гуфт, ки шумо чун мардони калон ҳарф мезанед ва фикр меронед.

Муҳаммадҷон Нуруллоев, аскари қаторӣ (Сирдарё):

—Ба хизмат омадани ман ҳам як солу ду моҳ шуд. Аз он мефахрам, ки маҳз ба ҳамин қисм омадаам. Мо обектҳои ҳарбӣ ва тайёраҳоро ҳифз мекунем. Хизмат дар сафи артиш ин кори осон нест, душвориҳои ба худ хосеро дорад. Аз ин ҷиҳат артиш шояд шавқовар бошад. Худро ҳамчун марди ҳақиқӣ ҳис мекунӣ, дар назди ҳимояи волидон, пайвандон, Ватан масъул буданатро пай мебарӣ. Лашкар шахсро тарбия мекардааст.

Азизбек Рустамов (Бухоро):

—Аз хурдӣ ба адабиёт шавқманд будам. Ва он дар айёми хизмат дар артиш ҳам даст медиҳад. Рӯзномаи деворӣ мо бидуни мақолаҳои ман чоп намегардад. Ман ҳам қарор додам, ки сарбоз шавам. Агар тақдир имконият диҳад, паёмнигори соҳаи ҳарбӣ шуданӣ ҳастам.

Сержанти хурд Беҳзод Элмуродов ҳам тахассуси корманди ҳарбиро пеша кардааст. Вай аз Самарқанд буда, фарзанди аз ҳама хурдии оила будааст. Ба фикри вай агар ӯ корманди ҳарбӣ гардад, ба волидон, пайвандонаш бештар фоида меовардааст. Ба туфайли хизмати аълодараҷа оилаи ӯ аз додани андози замин озод гардидааст.

Бахтиёр Чориев зикр намуд, ки хизматчиёни ҳарбие, ки хизматро аълодараҷа ба иҷро расондаанд, мувофиқи қарори Девони Вазирон як қатор имтиёзҳо мегиранд. Масалан, онҳо соҳиби роҳхати махсус ба муассисаҳои таълими олӣ ва ҳарбӣ мегарданд, ки ҳуқуқро оид ба даҳ фоиз гирифтани балли иловагӣ аз имтиҳон медиҳад.

Лейтенант баъди сӯҳбат бо сарбозон моро ба манзили истиқоматии онҳо даъват намуд. Тозаву озода. Ба он нигоҳ накарда, ки дар берун хунукии қаҳратун ҳукмрон аст, даруни бино гарм аст. Дар маркази он телевизори ранга гузошта шудааст. Тамоми шароит барои истироҳату хизмати ҳарбиён фароҳам омадааст.

Дар даромадгоҳи манзили истиқоматӣ чашми ман ба қуттие афтод. Онро «қуттии эътимод» мегуфтаанд. Аз нақли сарбозон маълум гардид, ки онҳо таклифу мулоҳизаҳои дилхоҳи худро тавассути мактуб баён карда, ба ана ҳамин қуттӣ мепартофтаанд. Командир дар бадали як ҳафта онро гирифта мутоила мекунад. Тамоми масъалаҳо ва муаммоҳо ҳаллу фасли худро меёбанд.

Дар болои курсии кории ҷонишини командири қисм Бахтиёр Чориев мо як даста мактубро дидем. Ҳоли ҳозир аз волидон ва пайвандони сарбозон омада будааст. Ва ин мактубҳо дар бобати дар савияи баланд гузаронданӣ корҳои тарбиявӣ бо сарбозон даст медиҳад. Чунки дар аксари мактубҳо талаб пеш гузошта мешавад, ки муносиби номи муҳофизатгарони Ватан бошанд.

Мо баробари берун шудан аз манзили истиқоматии сарбозон мусиқии форамро шунидем. Маълум гардид, ки барномаро худи сарбозон таҳия мекардаанд. Бо навгониҳо ошно сохта, бо зодрӯзашон муборакбод мекунанд, сурудҳои дӯстдоштаамро мешунавонанд.

Ҳаёт дар қисми ҳарбӣ чунин аст. Онҳо хизмат мекунанд, хушу хурсандӣ ва ғаму андӯҳашонро ба ҳам мебинанд. Дар тантанаҳо, зодрӯзҳо иштирок мекунанд, комёбиҳои ба дастомадаро якҷоя қайд мекунанд.

Мо мегӯем, ки лашкар ин такягоҳи боэътимоду пуриқтидори сулҳу осоиш ва мӯътадилӣ мебошад. Ва аз ин рӯ он аз қадим вазифаи фахрӣ ҳисобида мешавад. Ва бо он мо бори дигар дар яке аз қисмҳои ҳарбии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҳавоӣ шуда боварӣ ҳосил кардем.

Неъмат ДУШАЕВ,
мухбири ЎзА.

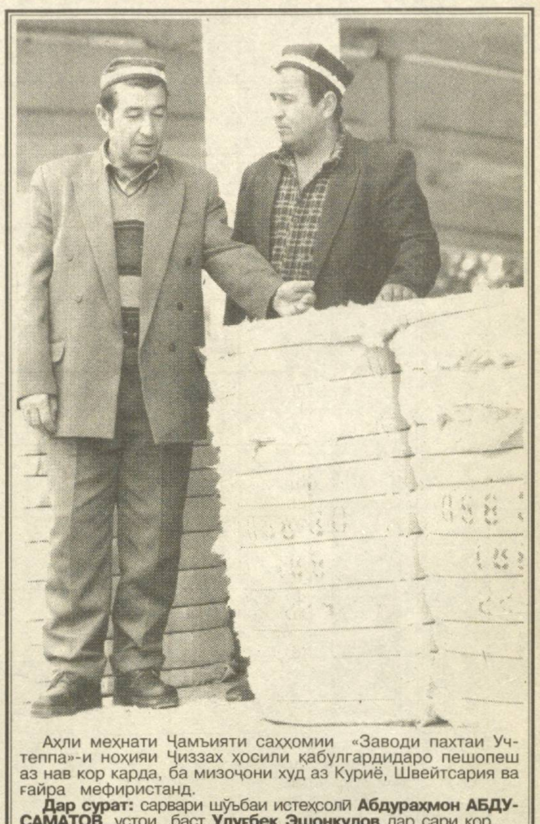

Аҳли меҳнати Ҷамъияти саҳҳомии «Заводи пахтаи Учтеппа»-и ноҳияи Ҷиззах ҳосили қабулгардидаро пешопеш аз нав кор карда, ба мизоҷони худ аз Куриё, Швейтсария ва ғайра мефиристанд.

Дар сурат: сарвари шӯъбаи истеҳсолӣ **Абдураҳмон АБДУСАМАТОВ**, устои баст **Улуғбек Эшонкулов** дар сари кор.

Аксбардор: Н.МУҲАММАДҶОНОВ.

Муаррифии Ӯзбекистон

Дар як қатор намояндагиҳои дипломатии ҷумҳуриятамон дар мамолики хориҷа тадбирҳо бахшида ба муаррифии минбаъдаи Ӯзбекистон дар байни аҳли васеи ҷамъият дар соли нави 2003 ба амал омаданд. Аз он ҷумла, дар Сафоратхонаи мамлакати мо дар Вашингтон чунин тадбир шуда гузашт, ки дар он намояндагони Қасри Сафед, Пентагон, Конгресс, доираҳои сиёсӣ ва соҳибкории мамлакати мазкур иштирок намуданд.

Дар тадбир ҷонишини Котиби давлатии ИМА оид ба масъалаҳои демократия, ҳуқуқҳои инсон ва меҳнат Лорн Крейнер суханронӣ карда, хеле муҳим будани ислоҳотеро, ки дар мамлакати мо ба рӯи об бароварда мешавад, роҳи интихобкардаи сохтани ҷамъияти демократӣ зикр кард.

—Мо саъю кӯшиши халқи Ӯзбекистонро пурра ҷонибдорӣ мекунем, ИМА аз рушди минбаъдаи равандҳои демократӣ дар Ӯзбекистон манфиатдор аст ва тайёр мебошад дар соҳаи мазкур дасти мадад дароз кунад,—изҳор намуд Крейнер.

Директори Пажӯҳишгоҳи Осиёи Марказӣ ва Қафқози назди Донишгоҳи ба номи Ҷ.Хопкинс доктор Фред Старр ҷиҳатҳои нави муносибатҳои байни ИМА ва Ӯзбекистонро ба забон гирифт, ки баъди амалиётҳои террористӣ дар ИМА 11 сентябри соли 2001 ба амал омадаанд.

—Имрӯзҳо мо ба якдигар бемисл наздик гардидаем. Ва он имкониятҳои навро барои рушди муносибатҳои ҳамаҷониба на танҳо дар соҳаи амният, балки иқтисодиёт, соҳаи инсонпарварӣ ва дигар соҳаҳо фароҳам меоварад,—зикр намуд ӯ.

Воқеаи муҳим муаррифии Ӯзбекистон дар Деҳлӣ низ гардид, ки сафоратхонаи мамлакати мо дар Ҳиндустон созмон дод. Дар он намояндагони доираҳои дипломатӣ, расмӣ, соҳибкориву илмии Ҳиндустон иштирок намуданд. Дар рафти маросими муаррифӣ бисёр масъалаҳои муҳими муносибатҳои ӯзбекистониву ҳиндустонӣ, таърихи рушди муносибатҳои дӯстона байни халқҳоямон, вусъату таҳким бахшидани вазъи кунунии муносибатҳои байни Ҳиндустон ва Ӯзбекистон мавриди баррасӣ қарор гирифтанд.

Махсусан Сарвазири Ҳукумати иёлоти Харяна Ом Пракатш Чуатала суханони самимона баён карда, гуфт, ки ҳар як хабари хуш аз Ӯзбекистон ба вай хурсандӣ ва қаноатмандӣ мебахшад.

—Далели тез оммавӣ гардидани кураши ӯзбек дар ҳамаи иёлоти Ҳиндустон, аз он ҷумла дар иёлоти Харяна аз таҳким ёфтани муносибатҳои дӯстонаи байни Ӯзбекистон ва Ҳиндустон гувоҳӣ медиҳад,—минҷумла зикр намуд О.П.Чаутала.

Дар маросимҳои муаррифсозӣ ба меҳмонон ва иштирокдорон барномаҳои фарҳангӣ таассуроти калон боқӣ гузошт. Зеро онҳо бо суруду рақс, оҳангҳои ӯзбекӣ аз наздик ошно гардиданд.

ОИ «Ҷаҳон».

Ба ҷои табрик

Фидоии илм

Таърихро одамон эҷод мекунанд, он чи халқи Ӯзбекистон дар зарфи бештар аз ёздаҳ соли истиқлолият ба он комёб шудааст, бо саъю кӯшишҳои фарзандони вафодори Ватан ба даст омадаанд. Номзади илми фалсафа, соҳиби чандин мукофотҳо Убайдулло Бозоров аз ин ҷумла мебошад.

Олимро метавон ба зумраи олимони асили мактаби омезиши иқтисод, ҳуқуқ ва фалсафа, ки аз лиҳози моҳият ва табиатан ҷудонашавандаанд, мансуб донист. Ба масъалаҳои таҳқиқи ҳуқуқи хоҷагӣ ва меҳнатӣ шуғл варзида, ӯ ҳанӯз солҳои 70-ум оиди такмил додани заминаҳои ҳуқуқии фаъолияти иқтисодӣ дар сатҳҳои гуногуни идоракунӣ як қатор пешниҳодотро ба миён гузошт. Тавсилҳои олим, ки аз лиҳози услуби асоснок шуда буданд, дар ҳуҷҷатҳои гуногуни меъёриву ҳуқуқӣ амалан мавриди истифода қарор гирифтанд ва чаҳорчӯбаи ҳуқуқии хоҷагидориро ба вуҷуд оварданд, дар шакли рисолаҳо рӯи чопро диданд.

Вале Убайдулло Бозоров, ки фалсафаро ниҳоят дӯст медошт, нобаҳангом равиши тадқиқотҳои худро тағйир дода, ба ин соҳа дахл намуд. Ин буд, ки ба Пажӯҳишгоҳи фалсафаи назди Фарҳангистони улуми собиқ Иттиҳод ба таҳсил рафт. Дар давоми таҳсил рисолаи номзадиро таҳия намуд ва соли 1955 таҳти унвони «Нигоҳҳои иҷтимоиву сиёсии Ҳ.Ниёзӣ» онро ҳимоя намуд. Баъд ба кафедраи фалсафаи Фарҳангистони улуми Ӯзбекистон ба кор таклиф гардид, дар ин ҷо бо фаъолияти омӯзгорӣ машғул гардид, ба навиштани китобҳои дарсӣ ба забони ӯзбекӣ шурӯъ намуд. Соҳиби мукофоти давлатии соҳаи илму фан гардид.

Баъди ба даст омадани Истиқлолияти давлатии Ӯзбекистон фаъолияти илмии Убайдулло Бозоров доманадор гардид ва тадқиқотҳои худро ба масъалаҳои шуури ҷамъиятӣ ва масъалаҳои маънавиёт бахшид. Рисолаи аввалини ӯ дар ин мавзӯъ таҳти унвони «Шуури ҷамъиятӣ ва фаъолияти амалӣ» рӯи чопро дид. Асари мазкур аз тарафи аҳли ҷамъият баҳои баланд гирифт. Соли 1993 соҳиби мукофот барои тарғиб кардан ғояҳои истиқлоли миллӣ гардид. Ба ҷуз ин дар озмуни рӯзномаи шаҳрии «Тошкент оқшомӣ», ки «Ӯзбекистон давлати оянддааш дурахшон аст» ном дошт, иштирок намуда, соҳиби мукофот гардид.

Баъди истиқлолияти кишвар Убайдулло Бозоров барои худ ин фикрро шиор карда гирифт:«Зарур аст, ки миллат аз чигунагии ҳастии худ бохабар бошад, хусусиятҳои худ, махсусиятҳои тафаккур ва такомули фикрӣ, инкишофи таърихи хешро ба хубӣ бидонад ваояндаи худро мувофиқи ана ҳамин ҳастии маънавии худ бисозад. Чунин худшиносии таърихиву маънавӣ танҳо ба комёбиҳои илм такя намояд. Барои он ки пояҳои худшиносии иҷтимоиву таърихӣ, фарҳангиву маънавӣ, аҳлоқӣ, фалсафиву динии халқи Ӯзбекистон бештар аз пештар устувор шавад, зарур аст, ки илм ба хизмати ҷомеа камар бандад».

Ва дар ин бобат ӯ саҳми аввалини худро гузошт. Доир ба таърихи ноҳияи Тошканди вилояти Тошканд китоберо иншо карда, дар нашриёти «Фан»-и ҷумҳурият чоп кунонд. Китоби мазкур дар озмунҳое, ки Осорхонаҳои таърихи темуриён ва кишваршиносӣ гузаронданд, ба ҷои аввал муносиб дониста шуд. Баробари ин оиди таҳияи рисолаи докторӣ тадқиқот пеш бурда, онро ба шуури ҷамъиятӣ ва масъалаҳои маънавиёт бахшидааст.

Убайдулло Бозоров баробари ин эҷодкор аст. Мақолаҳои сершуморро бахшида ба мавзӯи аҳлоқ, маънавият дар саҳифаҳои рӯзномаву маҷаллаҳои ҷумҳурият, аз он ҷумла «Овози тоҷик» пайваста чоп мекунад. Ӯ муаллифи силсилаи ҳикояҳо ва қиссаи «Зиёрат» мебошад.

Барои хизматҳои калонаш дар соҳаи илм ин фидоии соҳаи хеш мувофиқи фармони Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон бо медали «Шӯҳрат» тақдир гардидааст.

—Ҳар як фарзанди инсон бояд ба он бикӯшад, ки соҳиби ҳусни гуфтор, ҳусни рафтор ва ҳусни пиндор бошад,— мегӯяд Убайдулло Бозоров, ки имрӯз зодрӯз дорад.— Ва ин хислатҳои ҳамида аз нахустандӯхтаҳои авастоист. Аҳлоқи ҳамида ва фазилату хирад танҳо насиби онҳое мегардидааст, ки омӯхтаву омӯзонда ва хӯшачини олами маонӣ будаанд.

Ва дар тӯли фаъолияти меҳнатӣ ва зиндагонии хеш Убайдулло Бозоров ҳаракат кард, ки ба гуфтаҳои болоияш қатъан риоя кунад, дили одамонро ёбад, танҳо ба онҳо некӣ кунад. Дар бобати соҳибобрӯ гаштани хеш хизматҳои ҳамсараш Лолахон Холиқоваро хеле калон меҳисобад. Чунки маҳз ба туфайли саъю кӯшиши пайвастаи ӯ чор фарзандро ба камол расонданд, ки алҳол дар соҳаҳои мухталифи хоҷагии халқ фаъолият пеш бурда, ба фахру ғурури волидон ва ҳамдеҳагону ҳамватанон мушарраф гардидааст.

Аз ҳама муҳимаш шиносу ношиносҳо мегӯянд, ки эҳтироми дӯст ва дӯстӣ дар ниҳоди ӯ на кам аз эҳсоси масъулияти кор ва оила аст. Дар адои қарзи дӯстӣ ва ҳисси эҳтиром ва моҳияти он ӯ ҳамеша дастболост. Касе агар бо Убайдуллоака дӯст бошад, инро ба зудӣ ҳис мекунад ва ҳеҷ намехоҳад, ки аз ӯ дил биканаду дурӣ биҷӯяд.

Хислатҳои ҳамидаи инсонӣ ва маърифати баланди Убайдуллоамак Бозоров барои дӯстону ҳамкорон ҳамеша намунаи ибрат аст. Дар ин айёми ҳафтоду шашумин соли умр ба ин марди фидоии роҳи илм ва инсони комил қувваи наву рӯҳи тоза, эҷодкориҳои беандоза орзумандем.

Т.ЭҲСОН.

Соли маҳаллаи обод

МАҲАЛЛА ВА ЭКОЛОГИЯ

«Экосан дар маҳалла»—чунин ном дорад барномаи мақсадҳое, ки маросими муаррифии он дар маҷлиси фаъолони Бунёди байналхалқии экология ва тандурустии «Экосан» ба амал омад. Дар кори он сарварон ва намояндагони вазорату идораҳои ҷумҳурӣ, ташкилотҳои ҷамъиятӣ, ширкату фирмаҳои калонтарин—шарикони бунёд иштирок намуданд.Маҷлис таҳти сарпарастии раиси Бунёди «Экосан» Ю.Шодиметов гузашт.

Соли маҳаллаи обод эълон гардидани соли кунун аз тарафи сарвари давлатамон нерӯи бузургро барои иҷрои барномаҳои доманадори иҷтимоие мебахшад, ки дар Ӯзбекистон ба рӯи об бароварда мешаванд. Дар маҷлис зикр ёфт, ки ҷамъият даъват гардидааст, ки саъю кӯшиши худро алоқаманди баланд бардоштани мақоми маҳалла, нақши он дар раванди демократиконӣ ва ба даст овардани рушди мақсадҳои устувор пурзӯр гардонад. Ба ҳамин муносибат Бунёди «Экосан» барномаи махсусро таҳия намудааст, ки вазифа аз он иборат аз таҳким бахшидани анъаноти беҳтарини миллӣ, муносибати эҳтиёткорона ба муҳити атроф, минбаъда боз ҳам обод гардондани маҳаллаҳо, расондани кӯмаки тиббиву профилактикӣ ба аҳолӣ, ҷонибдории моддии қисми аҳолии ба кӯмаки иҷтимоӣ эҳтиёҷманд ва обектҳои иҷтимоии маҳалҳои аз нигоҳи экологӣ номусоид мебошад.

Дар доираи барномаи мазкур амалӣ гардондани маҷмӯи тадбирҳо дар назар дошта шудааст. Якеи он гузарондани озмун-азназаргузарониии ҷумҳурии «Энг обод маҳалла» мебошад. Фаъолияти иштирокдорони он аз рӯи як қатор маҳакҳо, аз қабили оқилона истифода бурдани қитъаҳои замин, оби ошомиданӣ, энергияи барқ, гази табиӣ, кам кардани партовҳои маишӣ, вазъи санитарии ҳудуди маҳаллаҳо арзёбӣ карда мешавад. Дар маҳалли истиқомат дар рафти Рӯзи анъанавии экология ва тандурустӣ шанбегиҳои экологӣ гузаронда мешаванд. Вохӯрӣ ва конфронсҳо оид ба пурзӯр кардани нақши маҳалла дар тарбияи авлоди наврас, баланд бардоштани дараҷаи саводнокии экологиву ҳуқуқии аҳолӣ, ҳамчунин пурзӯр гардондани фаъолнокии иҷтимоии занон дар рафти иҷрои барномаи дарозмӯҳлати Бунёд «Занон ва экология» гузаронда мешаванд.

Фиристодани поездҳои «Саломатӣ» ба минтақаҳои аз нигоҳи экологӣ номусоид давом мекунад. Масалан, мувофиқи ин барнома дар вақтҳои наздик ҳамин қабил поезд ба Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон роҳ пеш мегирад. Тавассути он аввалин гурӯҳ насосҳои барқии арзишашон 35 ҳазор доллари ИМА фиристода мешавад, ки Ҳукумати Эрон ба минтақаи ҳавзаи Арал ҷудо намудааст. Гузоштани онҳо имконият медиҳад, ки таъминоти аҳолии деҳоти Қароқалпоқистон бо оби ошомиданӣ беҳтар гардад. Поезд ҳамчунин ба Қароқалпоқистон дорувор, воситаҳои безараргардонӣ, молҳои истеъмоли халқро мебарад.

Дар маҷлис зикр ёфт, ки дар Соли маҳаллаи обод Бунёди «Экосан» корҳоро оид ба ҷалб кардани диққату эътибори аҳли ҷамъияти ҷаҳон барои ҳаллу фасли муаммоҳои иҷтимоиву экологии мамлакат, минҷумла ба минбаъда обод гардондани маҳаллаҳо, беҳдошти инфрасохтори иҷтимоии онҳо давом медиҳад. Намояндагони вазорату идораҳои ҷумҳурият, ки дар маҷлис иштирок намуданд, тайёр будани худро дар бобати ҷонибдории иҷрои барномаи «Экосан» дар маҳалла», пурзӯр кардани фаъолияти худ дар бобати расондани кӯмаки нишонидор ба аҳолии минтақаҳои аз нигоҳи экологӣ номусоид баён сохтанд.

Анна ИВАНОВА,
мухбири ЎзА.

Думоҳагии ободгардонӣ

Баробари Соли маҳаллаи обод эълон гардидани соли кунун шаҳрвандони Андиҷон ташаббус зоҳир карда, думоҳагиро оид ба ободгардонӣ, сабзу хуррамгардонӣ ва беҳдошти вазъи санитарии маҳалли истиқомати худ эълон намуданд.

Ба фикри ташаббускорон, барои ба рӯи об баровардани ин ташаббус зарур аст таҷрибаи бисёрасринаи ниёгон эҳё ёбад, ки тадбиргарон, соҳибкорон ва одамони сарватманд-сокинони маҳаллаҳо як қисми маблағи худро ба сохтмони гузарҳо, объектҳои таъиноти хизматрасонӣ, бозорҳои на он қадар калон, растаҳои савдо, ҳамчунин бунёди бинои мактаб, беморхонаҳо ва пунктҳои тиббӣ сарф кардаанд. Ба ҷуз ин ташаббускорон андиҷониёнро даъват намуданд, ки дар ҳама ҷо ба эҳтиёҷмандон, оилаҳои камбисоату сербачча дасти мадад дароз кунанд ва куҳансолонро мудом ҷонибдорӣ созанд. Бо ҳамин ба фикри онҳо, ҳар як сокини маҳалла метавонад саҳми худро дар бобати иҷрои барномаи давлатие гузорад, ки дар Соли маҳаллаи обод қабул мегардад.

(ЎзА).

Дар ноҳияҳои вилояти Сурхондарё корхонаҳои нав ба нави саноатӣ ба истифода супурда, дар бобати бо шуғли доимӣ фаро гирондани одамон саҳми калон мегузоранд.

Дар сурат: бинои бахши тирмизии фабрикаи ресандагии Ҷаркӯрғон.

Аксбардор: Т.МАҲКАМОВ.

Навгониҳои Тоҷикистон

Тасдиқи буҷа

Иҷлосияи ҳаштуми Маҷлиси вакилони халқи вилояти Суғд дар Хуҷанд ба амал омада, раиси вилоят Қ.Қосимов дар хусуси фаъолияти ҳукумати вилоят дар соли 2002 ва вазифаҳои навбатии соли 2003 суханронӣ намуд. Дар он ҳамчунин ҷонишини Нахуствазири ҷумҳурият Зокир Вазиров нутқ эрод намуд.

Вакилони халқ лоиҳаи буҷаи вилоятро барои соли 2003 муҳокима намуданд. Баъди даровардани тағйиротҳои ҷузъӣ он тасдиқ гардид.

Маркази иттилоотиву таҳлилӣ

Дар шаҳри Исфара Маркази иттилоотиву таҳлилии «НАДЗ» ба кор шурӯъ намуд. Аз рӯи суханони таъсисгари он Отақул Ғаниев маълум мегардад, ки мақсаду вазифаҳои асосии марказ баланд бардоштани дараҷаи малакаи иҷтимоиву ҳуқуқӣ ва касбиву техникии кормандони ташкилот ва корхонаҳо тавассути ВАО ноҳияи Исфара, ҳамчунин ҷонибдории рушди ҷамъияти шаҳрвандист. Дар вақтҳои наздик марказ тадқиқотҳоро барои ошкор сохтани муаммоҳо дар соҳаи мазкур ва ташкили марказҳои машваратӣ оғоз менамояд. «НАДЗ» бо ҳукумати шаҳр, ташкилотҳои ғайридавлатӣ ва байналхалқӣ ҳамкории зичро ба роҳ мондани нист.

Нобоварӣ пурзӯр, аммо касе ҳақ доданӣ нест

Ба муносибати хунук гардидани обу ҳаво аҳолии ноҳияи Исфара тез-тез эътирози худро ба муқобили лимити энергияи барқ баён мекунад, ки Ҳукумати марказии ҷумҳурият муайян кардааст. Баъди ба анҷом расидани Моҳи муқаддаси Рамазон дар давоми шабонарӯз ҳамагӣ 5 соат— аз соати 6 то соати 8.00-и субҳ ва аз соати 18 то 21-и бегоҳӣ барқ медиҳанд. Вале аз рӯи суханони сарвари корхонаи истеъмоли энергияи барқи минтақаи Истаравшан Нарзулло Саидов маълум мегардад, ки муаммои аз ҳама умдаи имрӯзаи барқҳосилкунандагон ва кормандони ин соҳа—ин қарздорӣ мебошад. Корхонаҳо, ташкилотҳо, хоҷагиҳо ва аҳолӣ мунтазам талаб мекунанд, ки ҳаҷми додани энергияи барқ вусъат дода шавад. Вале бисёр вақт онҳо додани ҳақро дар ин бобат фаромӯш мекунанд. Корхонаҳои истифодабарии энергияи барқ дар 7 шаҳру ноҳияи вилоятии Суғд ба корхонаи шабакаҳои барқии Истаравшан тобеанд. Имрӯзҳо қарзи умумии корхонаву ташкилот ва аҳолии минтақаи мазкур беш аз 12 миллион сомониро ташкил медиҳад. Танҳо ноҳияи Зафаробод беш аз 5 миллион сомонӣ қарздор аст. Қарзи аҳолӣ бошад, беш аз 49 ҳазор сомониро ташкил медиҳад. Чуноне ки Нарзулло Саидов зикр намуд, масъалаи вусъат додани ҳаҷми лимити додани энергияи барқро дар назди ҳукумати марказӣ баробари пардохтани қарзҳои корхонаҳо, ташкилотҳо ва аҳолии минтақаи Истаравшан гузоштан мумкин аст.

Овозаҳо тасдиқи худро меёбанд

Нишонаҳои табларза дар Кӯлоб ба назар мерасанд. Дар ин бора дар семинар таҳти унвони «Табларзаи тропикӣ. Пешгирӣ ва табобати он» сухан рафт, ки дар шаҳри мазкур ба амал омада, дар кори он вазири тандурустии ҷумҳурият Аламхон Аҳмедов иштирок намуд.

Бори аввал дар хусуси ба миён омадани нишонаҳои ин маризӣ дар Кӯлоб як моҳ муқаддам ҳарф зада шуда буд. Ҳамон вақт воситаҳои ахбори оммавӣ дар хусуси ба ин маризӣ дучор гардидани 30 кас ҳарф зада буданд. Вале мудири шӯъбаи тандурустии шаҳр А.Табаров овозаву дарвоза будани онро баён кард. Вале гузаронданӣ семинар дар ин мавзӯъ, дар он иштирок намудани шахсони мансабдор аз Вазорати тандурустӣ, мутахассисон ва пажӯҳишгоҳҳову марказҳои илмиву тадқиқотӣ на танҳо мавҷуд будани ин маризӣ, балки паҳн гардидани онро ҳам тасдиқ намуданд. Олимон зикр намуданд, ки чунин маризӣ дар Тоҷикистон пештар аҳён-аҳён ба назар мерасид. Вале алҳол миқдори маризиони олудаи вируси ин маризӣ пайваста меафзояд. Аз рӯи суханони сармутахассиси маризиҳои гузаранда, профессор Ҳ.Қамариддинов аз маркази мубориза ба муқобили маризиҳои тропикӣ вирусҳои маризии табларза ниҳоят хавфноканд. Агар мариз ба духтур муроҷиат накунад, оқибатҳои гарон меоварад.

80 килограмм моддаҳои нашъамандӣ

Кормандони оҷонсии оид ба мубориза ба муқобили муовизаи ғайриқонунии моддаҳои нашъамандии назди Президенти Ҷумҳурият дар минтақаи Кӯлоби вилояти Хатлон дар давоми мӯҳлати сипаришудаи соли 2002-юм 80 килограмм моддаҳои нашъамандиро мусодира кардаанд. Дар ин бора корманди оҷонсӣ полковник Ҳайдар Муродов хабар дод. Нисбати 7 шаҳрванди Тоҷикистон ва як шаҳрванди Афғонистон парвандаи ҷиноятӣ кушода шуд. Аз он ҷумла, кормандони оҷонсӣ сокини шаҳри Кӯлоб Амир Халифаевро дастгир намуданд. Ҳангоми кофтукови манзили ӯ 700 грамм моддаи нашъамандии навъи «канабис» ёфт гардид. Ҳангоми ба рӯи об баровардани тадбирҳо якҷоя бо кормандони ситоди сарҳадбони ноҳияи Маскав аз анбори махфӣ 10 килограмм ҳероин ёфт гардид. Аз рӯи ин далелҳо парвандаҳои ҷиноӣ кушода шудаанд ва истинтоқ давом дорад.

«Туркистон-пресс» — «Вароруд».

Ёдбуд

Ҷонфидои илму адаб

Ба муносибати 80 - солагии зодрӯзи Раҳим Муқимов

Имрӯзҳо низ устоди садҳо олимону муаллимон Раҳим Раҷабович Муқимовро на танҳо дар Самарқанд, балки дар ҷумҳуриятҳои Ӯзбекистону Тоҷикистон чун адиб ва олими барҷастаю сермаҳсул, омӯзгори варзидаю инсони дилписанд боэҳтиром ёдоварӣ мекунанду дар ҳаққаш суханҳои нек мегӯянд. Ӯ соҳиби тафаккури амиқ, дониши чун укёнус беканор, эҷодиёти серпаҳлӯ буд. Дар ҳар соҳае, ки даст мезад, асоснонку боварибахш андеша ба миён мегузошт, пурмазмуну бамантиқ муҳокима ва мулоҳиза меронд. Ин буд, ки ҳамкасбонаш ӯро бо ифтихор қомуси хурди адабиёт меномиданд. Ин ифтихормандӣ беҳуда набуд. Зеро тадқиқи ҳарҷонибаи масоили гуногуни адабиёти халқҳои тоҷику ӯзбек, масъалаҳои муҳими назарияи адабиёт, тарҷимаи дастовардҳои ин ду адабиёт ва адабиётҳои дигар ба тоҷикӣ ва ӯзбекӣ, таҳияи хушсифати китобҳои дарсии адабиёти халқҳои бародар ва таълими онҳо дар макотиби олӣ, эҷоди асарҳои барои саҳна, таълифи шеърҳои пурэҳсосро аз роҳи дониши фаровони ин ва дигар соҳаҳои фарҳанг анҷом додану амиқ ва хушсифат ба ҷо овардан ба ҳар ҳол корест заҳматталабу пурмасъулият, инчунин донишу тафаккури асилро тақозо менамояд. Хушбахтона, Раҳим Муқимов ҳамаи ин паҳлӯҳои кори эҷодиро хушсифат ба сомон мерасонду ҳимматбаландона манзури умум мегардонд.

Дар ҳақиқат, қасри боҳашамату бисёрқабатаи илму эҷоди ӯ дар пояи мустаҳкам қомат рост карда буд: вай дар кӯраи воқеаю ҳодисаҳои сермоҷарою таърихии солҳои 20- 30 дар муҳити пурҷӯшу хурӯши адабии Самарқанд, ки онро устод Садриддин Айнӣ сарварӣ мекард, ба воя расидааст. Бо амри тақдир нигоҳи муборакн адиби маъруф дар қатори даҳҳо навқаламон ба Раҳими ҷавон низ афтода буд.

Вохӯрии нахустини Раҳим Муқимов бо устод Айнӣ соли 1936 ҳангоми донишҷӯи омӯзишгоҳии тоҷикии педагогии Самарқанд буданаш ба вуқӯъ пайваста буд. Ин вохӯриро шогирди садоқатманд борҳо дар ёддоштҳои худ ифтихормандона ба қалам гирифтааст: боре донишҷӯёни омӯзишгоҳ аз рӯи романи «Дохунда» сарпече тайёр карда, дар намоиши он устод Айниро даъват менамоянд. Навқаламон ин вохӯриро бесаброна интизор буданд. Рӯзи вохӯрӣ роҳбари дастаи навқаламон — шоири хушсалиқа Ҳабиб Юсуфӣ соҳибистеъдодҳои ҷавонро ба устод як - як муаррифӣ намуд. Чун навбат ба Раҳими ҷавон расид: «Набераи хурдии усто Муқими дуредгар ту ҳасти - мӣ?» - гӯён устод ҷавони зираки резапайкарро гарм пешвоз гирифту суханашро идома дод: — Бисёр хуб. Ман он устои соҳибзавқро мешинохтам ва эҳтиромаш мекардам. Усто барои мактаби усули нави Шакурӣ курсию партаҳо сохтаанд. Дар бораи ин кори хайри усто шоирон аз қабили «Усто Муқими наҷҷор, Курсиҳо карда тайёр» шеърҳо гуфтаанд...

Панду насиҳати устод, «фотиҳа» - и неки ӯ дар кори эҷобӣ Раҳим Муқимовро ба корҳои шоиста раҳнамун сохтанд. Минбаъд илмомӯзӣ, мутолиаи асарҳои бадеӣ кори ҳаррӯзаи ӯ гардида, дар ҷараёни шогирдии бевосита ба Садриддин Айнӣ ба воситаи ҷустуҷӯйҳои илмиаш боз ҳам равшантар ба назар расиданд.

Фаъолияти эҷодии Раҳими Раҷаб аз шеър оғоз шудааст. Аввалин чакидаҳои қалами ӯ шеърҳои «Диёри гулгун» (1939, ба забони ӯзбекӣ) дар матбуот эълон шуда, 11 сентябри соли 1940 нахустин мақолаи илмии ӯ зери сарлавҳаи «Дар бораи девонҳои Алишер Навоӣ» дар рӯзномаи ҷумҳурии «Тоҷикистони сурх» ба табъ расид. Сипас, дар саҳифаҳои матбуот мақолаҳои илмию публисистии ӯ дар бораи ҳаёт ва фаъолияти адабии Муҳаммадшарифи Гулханӣ, Фозил Йӯлдош ва адибони дигар паси ҳам чоп шуда, диққати умумро ба худ кашиданд. Ин мақолаҳо гувоҳӣ медоданд, ки ба майдони илми адабиётшиносӣ мутахассиси ҷавони соҳибистеъдоде қадам гузоштааст, ки қаламаш дар таҳлили масъалаҳои умдатарини адабиёти тоҷику ӯзбек, шеър ва асарҳои саҳна қобили таваҷҷӯҳ мебошад.

Дар рушду камоли тафаккур ва дар илми адабиёт соҳиби услубу овози хеш гаштани Раҳим Муқимов сӯҳбату ҳамкорӣ бо адибони шинохта — Комил Яшин, Мирзо Турсунзода, Мақсуд Шайхзода, Собир Абдулло, Асқад Мухтор, Ҷалол Икромӣ, Сотим Улуғзода ва дигарон низ нақши калон бозидааст. Ин аст, ки баъди ҳимояи рисолаи номзадии худ таҳти унвони «Ҳаёт ва фаъолияти адабии Муҳаммадшарифи Гулханӣ», ки соли 1948 таҳти сарпарастии илмии устод Айнӣ бомуваффақият анҷомид, муҳаққиқ Муқимов боз ҳам фаъолтар гардид. Оид ба тадқиқоти мазкур ҳамин қадар гуфтан мумкин аст, ки баъди чопи он эҷодиёти шоири зуллисонайн Гулханӣ дар қатори дигар адибон дар мактабҳои миёна ва олӣ мавриди омӯзиш қарор гирифт. Сипас, олим ба масъалаҳои умдатарину роиҷтарини адабиёт ба тарзи доими ҷиддан машғул шуда, дар айни замон тарбияи ҷавонони соҳибистеъдодро дар мадди аввал гузошт.

Муҳимтарин бахши эҷодиёти Раҳим Муқимовро тадқиқи масъалаҳои робитаи фарҳангии халқҳо, алалхусус масоили муштараки адабиёти тоҷику ӯзбек, таърих ва назарияи ҳаҷву мазҳака, робитаҳои адабӣ ташкил медиҳанд. Ҷустуҷӯҳои олим оиди ин масъалаҳо дар рисолаи докторин ӯ «Масъалаҳои ҳаҷв ва образи ҳаҷвӣ дар адабиёти классикии тоҷик ва ӯзбек» ҷамъбасти худро ёфтааст. Ин тадқиқоти пурарзиш дар Шӯрои махсуси ҳимояи рисолаҳои докторин Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон 12 июни соли 1975 баҳои мусбату муносиби худро ёфта буд.

Баъди дарёфти унвонҳои докторӣ, профессори Раҳим Муқимов доири ҷустуҷӯйҳои илмии хешро боз ҳам васъатар намуда, аз паи кашфиётҳои тозаи илмӣ рафт. Рисолаҳо ба монанди «Масъалаи миллӣ ва интернасионалӣ дар адабиёт» (1979), «Ориф Гулхании Самарқандӣ» (1980), «Ҳақиқати таърихӣ ва бофтаи бадеӣ дар жанри драма» (1985), «Дар бораи маҳорати истифодаи воситаҳои тасвири бадеӣ дар наср» (1988) ва дигарҳо гувоҳӣ ҳамин фикранд. Хусусан заҳмати ӯ дар бораи аз нав кашф намудани Ориф Гулхании Самарқандӣ ва дастраси хонандагон намудани маҷмӯаҳои шоир «Давру даврони мост», «Ширу шакар» лоиқи таҳсин аст.

Умуман ба қалами адабиётшинос Раҳим Муқимов беш аз 400 мақола, тақриз ва рисолаҳои илмӣ мансубанд. Дар онҳо масъалаҳои муҳим ва ҳаётии адабиёт мавриди мунозира қарор гирифтаанд.

Ҳангоме, ки сухан аз афкори адабӣ - эстетикии Раҳим Муқимов меравад, хизматҳои дар соҳаи танқидии театр кардаи ӯро алоҳида таъкид намудан ба мақсад мувофиқ аст. Қариб 50 сол ӯ ҳамчун олими театршинос репертуари театрҳои тоҷику ӯзбекро муоина кард, дар муҳокимаи асарҳо фаъолона иштирок намуда, норасоиҳои асарҳои саҳнавиро холисона ба қалам дод, комёбиҳои эҷодии ҷамоаро холисона таҳлил кард. Аз ин рӯ ҳамеша тақризу мақолаҳои ӯ доир ба асарҳои саҳна диққати хонандагонро ба худ мекашиданд.

Одатан хизматҳои фидоиёни илму донишро аз шогирдони муносибе, ки ӯ ба камол расондаанд, меҷӯянд. Ин паҳлӯи фаъолияти Раҳим Муқимов низ ибратангез аст. Роҳбарӣ ба даҳ рисолаи номзадӣ, оппонентӣ ба беш аз бист рисолаи докторӣ ва номзадӣ, хайрхоҳӣ ба садҳо тадқиқотчиёни илм, тарбияи садҳо мӯзгорони кордону хушсалиқа аст, ки боиси чӣ дар Ӯзбекистон ва чӣ дар Тоҷикистон ҳамчун устод обрӯю эътибор пайдо кардани Раҳим Муқимов шудаанд. Бештари онҳо аз он ифтихор доранд, ки аз кӯмаку панди ӯ роҳи дурусти зиндагиро ёфтаанд.

Раҳим Муқимов на танҳо олим ва мураббии ғамхор, инчунин адиби соҳибистеъдод буд. Баробари шеъру ҳикоя, достону драмаҳо вай бо тарҷумаи бадеӣ низ ба таври ҷиддӣ машғул мегардид. Асарҳои саҳнавии ӯ «Садоқат» (1965), «Писари се падар» (1972) «Алломаи Хайём» (1970) - ро тамошобинон ва илми танқид гарму ҷӯшон пазироӣ намудаанд. Асарҳои саҳнавии ӯ «Қиссаи бобо ё саргузашти бӯзина», «Хоҷа Аҳрори Валӣ» низ ҳар як бо гуногунрангӣ ва тозагии маводи тасвир ҷолиби диққатанд.

Раҳим Муқимов муаллифи достонҳои «Ҳамсолон», «Афсонаи Севан», «Суруди субҳдам», «Мирзо Улуғбек» ва як силсила ҳикояву очеркҳост. Романи ӯ «Киштии белангар» аз воқеаҳои мудҳиши Ҷанги дуюми ҷаҳон ва баъди ҷангӣ ҳикоя мекунад. Бо саъю кӯшиши ӯ хонандагони тоҷик песаҳои Садриддин Айнӣ «Лизахон» Маҳмудхоҷа Беҳбудӣ «Падаркуш» - ро дар забони модарии хеш мутолиа намуданд, драмаҳои Сотим Улуғзода «Алломаи Адҳам ва дигарон», Абдурауф Фитрат «Шӯриши Восеъ», Расул Ҳодизода «Ба пешвози офтоб», достони драмавии А. Н. Болдирев «Алишер Навоӣ», романи Ҷалол Икромӣ ва Ҳабибулло Назаров «Саргузашти Сафармахсум» ва дигарҳо дар тарҷумаи ӯ дастраси хонандагони ӯзбек гардидаанд.

Раҳим Муқимов дилбастаи шеър буд. Ӯ натанҳо шеърҳои асилро дӯст медошту маънии онҳоро амиқ таҳлил менамуд балки худ низ шеър машқ мекард. Маҷмӯаи ашъори «Фарёди Умари Хайём» беҳтарин шеъру достонҳои ӯро дар бар гирифтааст. Инчунин ӯ шеърҳои ба худ маъқулро аз забонҳои русӣ, тоҷикӣ, озарбойҷонӣ, қирғизӣ ба ӯзбекӣ тарҷима менамуд.

Ходими хизматнишондодаи илми Ҷумҳурияти Ӯзбекистон, мураббии ғамхор ва адиби соҳибистеъдод Раҳим Муқимов агар ҳаёт мебуд, имсол ба синни муборакн 80 медаромад. Гарчанд имрӯзҳо устод дар байни ҳамкорон, дӯстон ва шогирдони хушзавқаш набошад ҳам, аммо бо сифатҳои неки инсонӣ ва осори илмию бадеиаш дар дилу дидаи онҳо зиндаю ҷовид аст.

Ҳақ ба ҷониби шоир аст, ки мегӯяд:

Саъдиё, марди накӯном намирад ҳаргиз,
Мурда он аст, ки номаш ба накӯӣ набаранд.

Абдусалом САМАДОВ,
мудири кафедраи адабиёти тоҷики Университети давлатии Самарқанд ба номи Алишери Навоӣ, номзади илми филология, дотсент.
Аслиддин ҚАМАРЗОДА,
номзади илми филология, дотсент.

Дар акс: Р.Муқимов бо олими шарқшиноси чех **Иржи Бечка**.

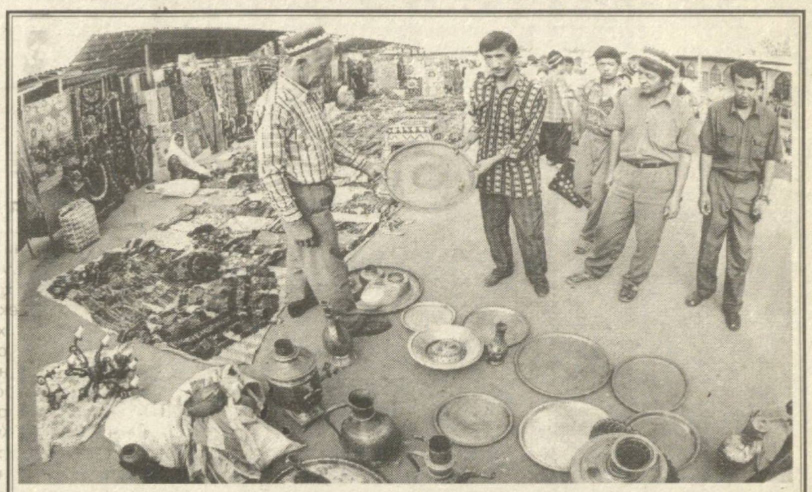

Ҳунармандӣ дар вилояти Самарқанд ҳам пайваста рушд ёфта, анъаноти ниёгон дар ин бобат эҳё меёбад.

Дар сурат: намунаҳо аз маҳсули дасти ҳунармандони самарқандӣ.

Аксбардор: Т.МАҲКАМОВ.

Ёди бузургон

Устоду шогирд — ду шоири маҳбуб

Турсунзодаву Лоиқ. Ин ду шоири рангинхаёл. Ки бо ашъори хушгувори хеш ба бӯстони назми тоҷик таровати дигар бахшидаанд, моҳи май ба дунё омадаанд. Моҳи май, фасли баҳори фаррухпай. Ашъорашон низ аҷаб таровате дошт. Ва ҳар як сурудои тозаи эшонро ҳаводорони назм чун ҳавои баҳор фурӯ мебурданд.

***

Устод Турсунзода шоири ҷаҳонгашта буд. Ба ӯ ҳавас мекарданд, ки умри худро бо сайру сайёҳат мегузаронад. Дар ҷаҳони, ба қавле, ҷаҳоррӯза дами беғам зада, гирди ҷаҳон гаштан, албатта, ба ҳар кас насиб намекунад. Вале муроди Турсунзода аз ҷаҳонгардӣ чизи билкул дигаре буд.

Мо сафар дорем бо амри ватан,
Бо супоришҳои халқи хештан.
Дӯстиро ҷустуҷӯ дорем мо,
Аз амонӣ гуфтугӯ дорем мо.

Зимнан, қисме аз ин сафарҳо ғайри хоҳиши ӯ сурат мегирифтанд. Мегуфтанд «бирав», бе он ки пурсанд ҳолат чун ва сиҳативу кайфиятат ба сафар созгор аст?

Баъзан узр пеш меовард, ки саломатиаш хуб нест, ба чунин сафари дур баромада наметавонад. Гоҳо духтурро бо ӯ ҳамроҳ мефиристоданд. Ва бо исрор мегуфтанд, ки бе иштироки шумо ин сафар маънӣ надорад.

Боре аз Индонезия бармегашту дар Тошканд, ки бояд аз он ҷо боз ба Маскав мепарид, саломатиаш якбора бад шуд. Хайрият ҳам дӯсти ҳамқаламн тошкандиаш Ҳамид Ғулом хабардор шуда, аз фурудгоҳ рост ба хона бурдаш ва аз паи табобати ӯ шуд.

***

Дафъае аз Кипр баргашту бо азобе ба хонааш расида, ба ҷойгаҳ афтид. Дуру дароз хобид, вале ҳушу хаёлаш ҳамеша ба адабиёт ва ташвишҳои олами адаб банд буд.

Он солҳо тадбиру чорабиниҳои адабию фарҳангӣ зуд-зуд ба вуқӯъ мепайвастанд. Ташвишу тараддуди он, қаблан, ба дӯши ин номбардори миллат буд: гӯё ба хонаи ҳанӯз «носариштааш» меҳмони нозуке меомада бошад...

То обрӯи адабиёти тоҷик нарезад ва ҷашну ҷашнвораҳо табъи дил сурат гиранд , ҷони ӯ сари мӯй меларзид. Бале, то метавонист баҳри дифои шаъну шарафи адабиёти беш аз якунимҳазорсолаи халқи хеш ҷонбозӣ мекард, зеро масъулиятшинос буд. Дар давоми беш аз 30 соле, ки иттиҳодияи адибонро сарварӣ мекард, ташвиши каму беши онро ба дил ғунҷонд, шӯҳраташ афзуд, баҳри камол ёфтани навниҳолони боғи адабиёт падарона ғамхориҳо кард.

Тобиш ё ҷилои тозае, падидаи чашмрасе аз эҷоди ҳамқаламон ва ё шогирдон медид, кӯдаквор шодӣ мекард. Ва мекӯшид онҳоро ба халқҳои дигар, бо камоли ифтихор муаррифӣ кунад.

Вақте Мӯъмин Қаноат достони « Сурушн Сталинград «— ро эҷод кард, нахустин шуда дарёфт , ки он аз рангу бори тозаи шоирона саршор аст. Ва бо дили лабрези фараҳ дасти шоирро, ки он вақт ҷавони оташқалбе буд, фишурд.

Бисёр мехост ин асари шоири ҷавон ба мукофоти волое пешбарӣ шавад. Диққати шоир ва тарҷумони номӣ Роберт Рождественскийро ба он ҷалб кард. Тарҷума низ хуб баромад, вале то ба мукофот лоиқ дониста шуд, устод хеле хуни дил хӯрда, борҳо ба Маскав рафт, ба аъзоёни кумитаи мукофот чанд дафъа гуфту шунид. Ниҳоят, баъди чанд соли интизорӣ «Сурӯши Сталинград « соҳиби ҷоиза гашт. Гӯё худаш соҳиби мукофоти дигаре гашта бошад, ин шахси хайрхоҳу нотакрор ба худ меболид. Кӣ медонад, агар ҷои ӯ шахси дигаре дар курсии сарварӣ менишаст, балки достони Қаноат кучо буду мукофоти давлатӣ, дар он айём, ки ҳар кас ба қавле, ба рӯи кулчаи худ хокистари гарм мекашид ва ғами дигарон намехӯрд.

***

Нависанда Фазлиддин Муҳаммадиев қиссаи ҷолибе бо номи «Дар он дунё « навишт. Турсунзода меангошт ин асар низ лоиқи муаррифист ва метавонад эътибори адабиёти тоҷикро миёни адабиёти халқҳои дигар як зина бардорад. Вале дар чопи русии он монеаҳо пеш омаданд.

Азбаски маҷаллаи адабии русзабонони Тоҷикистон он айём баста шуда буд, қиссаро дар «Звезда Востока « (шаҳри Тошканд) чоп карданӣ шуданд. Лекин дар идораи назорати интишорот, ки пеш аз чопи асарҳо навиштаҳоро сахт аз ғилбол мегузаронд, гуфтанд, ки масъалаҳои нозук ҳастанд. Бояд қаблан ризояти Вазорати умури хориҷа гирифта шавад.

Дар Маскав гуфтанд, ки асар бад нест, лекин метавонад ба мӯътадилии муносибати халқи мову араб таъсири манфӣ кунад. Аз ин рӯ чопаш норавост.

Мирзо Турсунзода, ки бисёр мехост асар бо русӣ чоп шавад, аз нобарорӣ бештар аз муаллиф ноҳинҷор мегашт. Вале ӯ аз тоифаи онҳое буд, ки, коре ки сар карданд, ба сомон мерасонанд.

Вай аввал назди Муфтӣ Бобохонов рафт, асарро ба ӯ хононд. Раиси идораи динӣ гуфт, ки чопи асар зиён намеорад. Пасон роҳи Маскавро пеш гирифт ба, идораи умури хориҷа болотар, назди котиби ҳамонвақтаи кумитаи марказӣ Суслов сар кӯфт, аз рафтори тангназаронаи сиёсатмадорони онзамона шикоят кард ва ёрӣ пурсид. Суслов, ки шоири шаҳирро ҳурмат мекард ва чи сон эътибор ва вазн доштани ҳарфи ин шахсияти шинохтаро эҳсос менамуд, ваъда дод, ки ба ёрӣ додан ҳаракат мекунад, ҷавобашро фардо хоҳад шунид.

Дар идораи назорати интишороти марказ қиссаро дигарбора хонда, ниҳоят ризояти худ ба чопи он изҳор намуданд.

Қиссаро, ки бо сиёсат чандон созгор набуд, Мирзо Турсунзодаи қавирӯҳ ҳимоя карда тавонист ва онро боз ба Тошканд, рост ба идораи «Звезда Востока « овард. Ва то он интишор наёфт, хотирҷамъ нашуда, боз борҳо ба сармуҳаррири ҳамонвақтда занг зад :— «Мабодо боз касе садди роҳи чопи он нест?»

Бале, Турсунзода буд, ки баҳри ҳимояи ҳамқаламон ҳамин, тавр худро ба обу оташ мезад. Меарзад, ки сарони идораҳои ҳунар ва фарҳанг, масъулони бахши адабиёт дар рӯзҳои мо ва ҳамаи давру замонҳо аз ӯ ибрат гиранд.

Шоири ҳассос ва дилогоҳ 66 сол умр дид. Умри кӯтоҳ не. Вале пурмазмун. Дар ғами мардум, дар ғами адабиёт , обрӯи фарҳанги халқи хеш. Шоира Зулфия Атоӣ бахшида ба ӯ шеъре навишта:

Дар ин дунё агар танҳо барои хеш мезистам,
Зи ҳар неку бади он мегузаштам чашм пӯшида.
Зи рӯи хор не, аз рӯи сабза роҳ мерафтам.
Ба ҷои оби сарди ҷӯй шири гарм нӯшида,
Аҷаб не умри ман чун арча доим сабзу хуррам буд.

Оре, агар он бузургвор танҳо барои хеш мезист, шояд ин қадар барвақт ба мӯйҳояш сафедӣ ва ба рӯяш оҷанг намедавид ва шояд дарозтар умр медид. Зимнан, барои хеш назист, ки бузургворӣ насибаш гардид.

Мегӯянд, ки дар рӯзҳои вопасини умр ин шоҳбайтро ба такрор ва ғамангез қироат мекард:

Тарсам, ки ман бимираму ғам бепадар шавад,
В-ин тифли нозпарвари ман дарбадар шавад.

Шогирди вафодори ӯ Лоиқ Шералӣ, ки бо ғуруру иродати як парда болотаре аз ҳамқаламони рӯзгори хеш ҷудо шуда меистод, бо ҳассосият ва дили хуну табъи вожгун аз ҳолати вазнини устоди хеш гӯё ҷавоб мегуфт:

Тарсам, ки ту бимирию мо бепадар шавем...

***

Адабиёти классики форсу тоҷик таърихи понздаҳасра дорад ва дар ин байн шоирони сершуморе дар иқлими сухан шеърпардозӣ кардаанд. Балки бешумор, онгуне ки ситорагони осмон ҳастанд. Вале ба ҷилои танҳо ҳафт ситора дар осмони назми оламгири форсу тоҷик оламиён хира шуда ва онҳоро эътироф кардаанд.

Дар адабиёти ҳозира чӣ? Дар адабиёти сад соли ахири кадоме аз шуарои тоҷик тавониста, ки номи худ ҷовидонӣ созад?

Аснои номбар кардани ин ҳафт тан номи Лоиқи хушсухан, бешубҳа, ба забон меояд.

(Давомаш дар саҳ.4).

Тарбияи фарзанд ва масъулияти волидайн

Ба қабул гардидани дастури давлатии «Авлоди солим» дуюним сол мегузарад. Дуюним сол қабл аз ин аҳамияти истиқболноки он таъкид ёфта буд ва зиндагӣ собит сохт, ки ин ҳуҷҷати муҳими давлатӣ ва татбиқи он дар ташаккули оилаи солим ва ривоҷи муҳити маънавию ахлоқии хонавода, ҳамчунин таъмини тандурустии кӯдакон, ки чароғи зиндагӣ, нури чашму қувватн дили волидайнанд, чӣ қадар аҳамияти бузургеро молик аст.

Яке аз рукнҳои он мустаҳкам намудани пояи рӯзгор— тандурустии кӯдакон ва баҳри бо асосҳои дониш мусаллаҳ гаштану ҳамаҷониба камол ёфтанашон фароҳам овардани шароити муҳиму мусоид мебошад.

Бармеояд, ки нури чашмон, чароғи хонадони мо танҳо фарзандони мо не, балки фарзанди ин диёри номдор, фарзанди ин халқи бузургвор аст. Ҳангоми ҷисмонан, рӯҳан ва аз ҷиҳати маънавӣ солим ба воя расидани онҳо мо ин нуктаро лаҳзае набояд ба фаромӯшӣ ниҳем. Ҳукуматамон низ дар тарбияи ҳамаҷонибаи насли ҷавон дар ибтидои асри бистуякум ғамхории падарона зоҳир намуда, баҳри ҳаёти хушбахтонаи онҳо дар ватани ояндааш воқеан ҳам ободу озод ҳамаи чораю тадбирҳои заруриро меандешад. Як самти сиёсати некбинонаи давлат ба он нигаронда шудааст.

Хуш аст, ки ба чунин сиёсат моҳияти он ҷовидон фурӯзон доштани офтоби бахти наслҳои ҷавон аст, мардуми кишвар муносибати хайрхоҳона карда, маънии башардӯстии онро қалбан дарк намудаанд.

Хосатан ба оилаҳои ҷавон, оилаҳое, ки дар арафаи фарзанд ёфтан мебошанд ва медонанд, ки бо фарзанддор шуданашон масъулияти дар зимма доштаашон дар назди Ватан ва халқ афзунтар хоҳад гашт, маъниву моҳияти дастури давлатии номбурда аз ҷониби масъулони идораҳои дахлнок дигарбора хотиррасон карда мешавад.

Ба падару модарони ҷавон ёдрас карда мешавад, ки маҳз хулқу атвори неку дилҷӯ ва дониши хуб, меҳнатдӯстию шуҷоат, эҳсоси ватанпарастӣ ва халқпарварӣ рӯи одамро сурх, сари ӯро баланд карда метавонад ва насли ҷавоне, киояндаи ҷамъият дар дасти ӯст, бояд пеш аз ҳама дар ҳамин рӯҳ тарбия карда шавад.

Волидайне, ки фарзандонро худро дар ҳамин рӯҳ тарбия намудаанд, хушбахтона, хеле зиёданд. Оилаҳои тифоқ ва хонадонони хушбахт ифтихори ҳар маҳаллаанд. Аз сӯҳбат бо раиси ҷамоаи шаҳрвандони Янгиариқи ноҳияи Сӯх Р.Мавлонов маълум гашт, ки оилаҳои Муҳаммадюсуф Бобоев, Шарофиддин Маткаримов, Ашӯралӣ Бобоев, Зайниддин Низомов, Карим Ирисқуловҳо дар деҳкада сазовори сипосу эҳтироманд. Фарзандоне, ки дар ин гуна оилаҳо тарбия ёфта, ба камол расидаанд, ҳамчунин аз бисёр ҷиҳат намунаи ибрати дигаронанд.

Гузаштагони зиндаёд низ аз худ номи нек гузоштаанд. Аҳли деҳ Муҳаммадсобит Нурмонов ва Холбой Мӯъминҷонов барин шахсони асилу бамаъниро, ки имрӯз дар қайди ҳаёт нестанд, ҳар замон бо некӣ ёдовар мешаванд, зеро аз онҳо фарзандони қобилу ӯыхдабаро ва дидадаро ёдгор мондааст. Тарбияи хубу дурусти огоҳ, ки гирифтаанд, имрӯз ҳар яке нафърасони мардум буда, дар ободгардонии маҳал саҳми муносиб мегузоранду ба падарони худ раҳмат меоранд.

Вале боз ҳастанд хонадонҳое, ки тарбияи фарзандро саҳл пиндошта, ба хулқу одоби онҳо ва кирдукори аксар носавобашон лоқайдӣ мекунад. Дар натиҷа фарзандон бесарусомон ва беинтизом ба воя расида, на фақат дар меҳнати фоиданоки ҷамъиятӣ иштирок намекунанд, балки баробари танбаливу худбинӣ бо аъмоли бадфарҷом оромӣ ва осудагии мардумро халалдор менамоянд.

Набояд фаромӯш кард, ки дар ба воя расонидани насли арзандаи қарни бистуяк назди мо вазифаи муҳиме ҳаст. Ғамхорӣ намудан ба фарзандон ва фароҳам овардани шароит баҳри сиҳатӣ ва маълумотнокшавии онҳо ғамхорӣ ба ватани маҳбуб ва зуҳуроти ватанпарастии ҳар фарди солимфикр аст. Тарбияи дуруст додан ва бесоиб ба воя расонидани насли ҷавон, бо ифодае, танҳо қарзи падар ё модарӣ не, балки адои қарзи шаҳрвандӣ дар назди халқ ва Ватан мебошад.

Барои тасаллои худ ва танҳо хотири ҳаёти ояндаи худ не, балки бо назардошти шаҳрванди ҳамаҷониба солими ҷамъияти демократии ҳуқуқбунёд ба таълиму тарбия фаро гирондани фарзандон, ҷиҳати ба камол расондани онҳо бошуурона омӯхтани ҳуҷҷатҳои муҳими давлатӣ, ки доири авлоди солиманд, басо аҳамиятнок аст. Набояд фаромӯш кард, ки ҷамъияти мо танҳо ниёзманди одамонест, ки соҳибмаърифатанду ҳамаҷониба ба халқу кишвар нафърасон. Аз будан набудани онҳое беҳ, ки доғҳои ҷамъиятанд.

Ба шахсони бошуур, соҳиби тафаккури наву рӯҳан ва ҷисман солим, одамони бофазлу хайрхоҳ ва шуҷову ватанпарвар чашми умед баставу покизарӯзгории онҳоро намунаи ибрат нишон дода, дар тарбияи наслҳои ҷавони дорои ғояҳои олӣ ва психологияи нав ба комёбиҳо ноил шудан мумкин. То муваффақ дар тарбияи дурусти фарзандон бошем, иродаи мустаҳкам, некбиниву пурдилӣ ва ҷаҳди ҳамешагӣ бояд.

Шоҳзода ИБРОҲИМОВА.

Коллеҷи касбу ҳунари ноҳияи Тӯрақӯрғон ба соҳаи дуредгарӣ ва тармим мутахассисон тайёр мекунад.

Дар сурат: муҳассилини коллеҷи мазкур **Мӯҳсин УМУРЗОҚОВ** ва **Собир АБДУЛЛОЕВ** дар устохонаи коллеҷ.

Аксбардор: Т.МАҲКАМОВ.

Ҷӯрабек Муродов шастсола шуд

Дарахте пур аз меваи тавҳид

Дар бобати шахсоне мисли Ҷӯрабек Муродов, ки бе зикри шуғлу унвонҳояш номаш барои ҳама хонандагони «Овози тоҷик» ошност, зоҳиран бисёр медонем, зеро на танҳо зиёд дар хусуси ҳофиз гуфтаву матолиби фаровон дар матбуот навишта шудааст, балки теъдоди зиёди китобҳо низ нашр гаштааст.

Аммо ҳар дафъа дар ҳар суҳбат Ҷӯрабек Муродови овозхон, инсон, маҳфилоройи анҷуманорои аҳли дилро аз нав кашф кардан мумкин...

Ӯ, ки моҳи декабр синни шастро пур кард, аммо ҳанӯз [illegible]

Ду-се сол қабл устод Муродов дар радио ва телевизиони Ӯзбекистон [illegible]

[illegible]

...назар мерасад, ки ҷанбаҳои ахлоқиву ҳунарии шахсияти Муродовро тавъам бояд баррасӣ кард, [illegible]

[illegible] мамлакат овозхонро рӯи кати амалиёт [illegible] роҳӣ ӯ ҳамроҳи дигарон ба ватан [illegible] ки ҳайат ба Душанбе бозмегардад, ба ма[illegible] ҳайат занг зада, ба модари ҳофиз мегӯяд [illegible] рат вафот кард ва мурдааш дар Австрия [illegible]

Ҳасаду нафрату рақобат байни аҳли эҷ[illegible]мандон зоҳиран ҳолати табииро мемонад, аммо ба ин шеваву ба ин ноҷавонмардӣ... дар чунин мавридҳо Ҷӯрабек Муродов зиёд ва муфассал дар бораи ин гуна рафтори ҳампешагону нотавонбинҳояш ҳарф задан намехоҳад ва маъмулан ҳамон байти машҳури Мавлавии Балхиро ба тасаллии дили худ мехонад:

Мо шохи дарахтем пур
аз меваи тавҳид,
Ҳар роҳгузаре санг занад,
ор надорем.

Дуруст аст, ки зиндагӣ роҳи ноҳамвор аст, аммо ҳар як имтиҳони он ва ҳар як муаммояш ба зоти худ такрорнашаванда аст ва аз ин боис бо ҳар яке аз ин озмоишу лаҳзаҳои воқеии ҳаёт ба таври хосса бархӯрд намудан зарур мегардад. Ҳоло, ки солҳои шастум ва ё ҳафтодум дар Канада ва ё кишвари дигари дурдаст аз хонданиҳои ӯ дар толор ҳамзабонони эрониву афғонӣ ва ё ягон форсизабони дигар ба дидаҳо об гирифта, аз ватану аз забони бобоӣ ин сурудҳоро чун муждае хуш мепазируфтанд, ҳанӯз ин мафҳумҳои муқаддас барои ҳамватанони мо чандон зудрас ва зеҳннишину тасаввурпазир набуданд, то ки айни ҳолро ӯ соли 1994 дар Тошканд, дар ҷашни 70 солагии рӯзномаи «Овози тоҷик» надид. Ин солҳо буд, ки аз Тоҷикистон ҳар касе, ки нируи рафтан дошт, аз алангаи ҷангу нифоқ худро аз ватан берун меандохт. Дар ҷашни рӯзнома дар толори нашриёти «Шарқ» аз саҳна нигоҳи Ҷӯрабек Муродов ба қаторҳои аввал меафтад, ки чеҳраи шиносе аз ёди ватан ва ёру дӯсту аҳли байт ва билохира аз ҳавову суруду оҳанги ошно пазмон шуда, дар дидаҳояш ашки ҳасрат ва ҷудоӣ ҳалқа мезаданд. Аз ин маҳрумияти маънавии Теша Раҷаб ҳофиз ҳам дар ин лаҳза мутаассир гардид. Аз ин ки як марди солор дар айёми камоли эҷод ва ҳаёт аз нооромии марзу буми худ дар ин ҷо афтодааст. Ва ҳатто дар он лаҳза, ки суруд ба поён мерасид, ашки надомат гулӯгир шуд ва Муродов бо худдорӣ онро ба поён расонд ва зуд ба паси пардаҳои саҳна шитофт. Ва дар ҳоле ки дар даст тор ба сӯи мизе мерафт, ки дар рӯи он ғилофи тор меистод, қатраҳои ашк ба рӯйҳояш шорида буданд ва

Гурӯҳи **Ҷӯрабек Муродов** дар иҳотаи мусиқорҳои Ӯзбекистон.

Боз ҳам чанд сол баъд, ки дар Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон таҳсил мегирифтам, барои донишҷӯёни гурӯҳи журналистӣ мутолиаи баъзе аз рӯзномаҳо, мисли «Комсомоли Тоҷикистон» ба назар ҳатмӣ менамуд ва дар яке аз шумораҳои он мусоҳибаи хабарнигор бо Ҷӯрабек Муродов нашр шуд ва аз ин сабаб ҳам ин шумораи рӯзнома камёфт ва даст ба даст гардид.

Дар ин мусоҳибаи худ хабарнигор хулосаи фикр намуда, навишта буд, ки «фарзандони мо, бигзор, дар садсолагӣ ба Ҷӯрабек Муродов ҳайкал гузоранд». Ҳоло дар ин айём, ки ҳунарпеша ҳамагӣ шаст сол дорад, маро андешае вомедорад: оё аз ҳунару хидмати худ ва арҷи нуфузи санъати тоҷик ӯ барои худ ҳайкале нагузошт?

Тоҷибой ИКРОМОВ,
хабарнигори «Овози тоҷик».
Суратгир: В. ЮНУСОБОДӢ.

Устоду шогирд — ду шоири маҳбуб

(Аввалаш дар саҳ.3).

[illegible]

...дошт. Ба мухлисони худ, ки дар ҳар кунҷу канори диёр ихлоси тамом ба ӯ доштанд гоҳо номаҳо менавишт. Онҳое, ки чопи ҳар ашъори тозаэҷод, ҳар маҷмӯаи шеърии ӯро чун ҳодисаи фараҳбахш истиқбол мекарданд, берун аз хоки Тоҷикистон низ бешумор буданд.

Ба водии Сӯхи вилояти Фарғона, ки он ҷо асосан тоҷикон зиндагӣ карда, шеъру адабпарваранд, ҳарчанд як бор гузораш фитода, меҳри беандоза дошт. Вақте Сӯх ноҳияи алоҳида гардид ва ӯро дар ин хусус дарак додам, бо зудӣ бароям мактубе ирсол кард ва дар «Нома андар нома»— аш мардуми Сӯхро сидқан муборакбод намуд. Табрики самимонаи ӯ дар «Садои Сӯх», ки рӯзномаи ноҳиявӣ қарор ёфта буд, интишор гашт ва садои хушгувори шоири ширинкалом дигарбора ба дилу ҷони Сӯхиён нишаст.

Вақте дар Душанбешаҳр ҷашни Забон баргузор мешуд, ӯ чун раиси Бунёд, ҳамзабонони сӯхии худро фаромӯш намекард. Муовини худ Оиша Ҳамидзодаи бухороиро таъкид мекард, хоссатан ба мо, сӯхиён, меҳрубонтар бошад, мисле, ки чанд тан фиристодаи диёри муқаддасе бошем.

Шоирро чӣ бахти бузурге, вақте ба ӯ бо сад дилу ҷон ихлос доранд, ӯро мепарастанд. Ёд дорам, боре вохӯрии донишҷӯён бо аҳли илму адаб баргузор гардид. Маҷлиси адабиро адабиётшинос Атахон Сайфуллоев сарварӣ мекард. Ӯ, қабл аз сухан додан ба адибону олимони варзидаи тоҷик онҳоро ба аҳли маҷлис шинос мекард. Вале ба чеҳраи шиносу азизе, ки дар раёсат менишаст, аз афт, навбати аз ҳама охирро «руст» карда буданд, ҳушу хаёли ҳама, ғолибан, ҷониби вай. Чашмҳо ба ӯ менигаранд ва нигаронанд бо як беқарорӣ, ки кай навбаташ мерасанд. Аммо раисикунанда, баногоҳ бо лабханд эълон кард: «Ҳайр, чӣ кор кардем,бо ҳамин...» Толор, ки инро нигарон набуд, гӯё як ҷунбид. Вале дарҳол пай бурданд, ки раис шӯхӣ мекунад. Охир, худи ӯ хуб эҳсос мекард, ки толор нигарони кӣ ва ташнаи шунидани суханони кист.

Раис бесухан, вале бо табассум ва ҳаракати даст ба шоири маҳбуб имое намуду ӯ аз ҷо хест. Толор низ бе сухан, вале бо шавқи воло ва кафкӯбиҳои бардавом Лоиқи хушсуханро ба минбар мехонд.

Мегӯянд, ки устоду шогирд Турсунзодаву Лоиқ баъзан зодрӯзи худро дар яке аз рӯзҳои зебои моҳи май якҷоя қайд мекарданд. Ин ду тан шоири ширинсухан, ки фурӯбарии ашъори ботароваташон чун ҳавои баҳори дилҷӯ басо хушгувор аст, ҷисман бо мо наянд. Вале ёди накӯяшон дар дил, шеъри олишонишон дар забонҳо ба таври ҳамешагӣ зинда аст.

Муҳаммад ШОДӢ.

Турфа олам

Ба дуздӣ гунаҳкор дониста шуд

Барфро ҳам медуздидаанд ва ба он тааҷҷуб кардан ҳам мумкин аст. Зеро барф дар ҳама ҷо як хел бориданаш ба касе сир нест. Ва ин воқеа дар Африқо не, балки дар Россия рух додааст, ки ҳамчун яке аз кишварҳои сербарф тавзеҳ дода мешавад.

Алқисса, дар арафаи соли нави 2003 бори аввал парвандаи ҷиноӣ дар бобати дуздидани барф кушода шуд ва ҳамагонро ба ҳайрат гузошт. Ва ҳодисаи мазкур дар ноҳияи Волоколамскии вилояти Маскав рух дод.

Аниқтараш дар ҳудуди рафоқати бӯстонсаройҳои «Автодорожник» ба амал омадааст. Дар ин ҷо занаке бо номи авлодии Андрейченко аз бӯстонсарои ду ҳамсояаш барфро дуздида, ба ҳавлии бӯстонсарои худ партофт. Яъне барфро ба зери дарахту кӯчатҳои бӯстонсарои худ рехтааст.

Рӯзи истироҳат ҳамсоягон ба дӯстонсарои худ омада, аз ин бетакаллуфии Андрейченко дарғазаб гаштанд. Ба шӯъбаи корҳои дохила, ҳокимияти маҳаллӣ муроҷиат карданд. Парванда ҳам кушода шуд. Ба Андрейченко айб дар бобати таҷовуз ба мулки хусусии ҳамсоягон гузошта шуд.

Хайрият одами оқиле пайдо шуду ба баҳсу мунозираи мазкур хотима гузошт. Ӯ таклиф пеш гузошт, ки тамоми барфи аз ҳавлии ҳамсоягон дуздидашуда ба соҳибонашон баргардонда, бо ҳамин Андрейченко расман огоҳонида шавад, ки дигар ба чунин кор даст намезанад, масъала ҳаллу фасли худро меёбад. Ҳамин тавр карданд ва парвандаи ҷиноиро пӯшиданд.

Парвози Бобои Барфӣ

Лизаи сесола, ки аз интизории Бобои Барфӣ кӯки чашмонаш канда шуд, сараввал хархаша бардошт, баъд ба гиря даромад. Волидон ин ҳолатро дида, дарғазаб шуданд: охир пулашро нақд доданд, ҳатто мувофиқи диди фарзандашон тӯҳфа ҳозир карданд ва илтимос намуданд, ки дар фалон соат меҳмони хонадонаш шуда, Лизаро хурсанд намояд.

Ва ҳодисаи мазкур дар шаҳри Сизран рухдода, қариб буд, ки ба Лиза ва падару модараш маҳрумиятро аз иди солинавӣ фароҳам оварад.

Бобои Барфӣ аз вақти таъингардида ду соат дер омад. Вай Лизаи дар назди арча гирёну падару модари дарғазаби ӯро дида, рангаш канд. Баробари ворид гаштани ӯ падару модари Лиза ба вай часпиданд. Ҳар кадом ҳақ будани худро исбот карданӣ мешуданд. Бобои Барфӣ, ки каме ширакайф буд, худро ба айвони хона гирифт, то ки каме бошад ҳам аз ҳақорати сершумори волидон худро ба канор гирад. Вале вай бехабар аз он ки оинаи тирезаи айвон шикастааст, ба поён рафт.

Падару модари Лиза ва духтарак аз тарси ҷон филфавр ба поён рафтанд. Онҳо манзараи дар болои халтаи худ «хоб» рафтани Бобои Барфиро дида, худро гум карданд. Вале дере нагузашта Бобои Барфӣ ба худ омад ва маълум гардид, ки хирси болобаланди дар даруни халта буда, яъне тӯҳфа барои амон мондани ӯ хизмат кардааст. Бачагони ҳамсоя ӯро печонда гирифта, ба ҷону холаш намонданд ва тӯҳфа талаб мекарданд. Аммо Бобои Барфии хушёргардида лому мим гуфта наметавонист.

Одами Барфии Владимир

Дар шаҳри Владимир овозаву дарвозаҳо дар хусуси Одами Барфӣ дар як дам ба гирду атроф паҳн гардид. Ҳар кадом тахмини худро баён карда, аз худаш бисёр чизҳоро илова намуда, Одами Барфиро тавзеҳ медоданд. Баъзеҳо ба сифати далели ашёвӣ изҳоеро номбар мекарданд, ки дар бӯстонсароҳо Одами Барфӣ аз худ «боқӣ» гузошта буд.

Дарҳақиқат, одамон изҳоро муоина карда, ба ҳайрату ташвишу изтироб афтоданд. Фарзандони худро ба бӯстонсаро рафтан намонданд. Миқдори мошинҳои роҳгузари назди бӯстонсароҳо ҳам кам гардид.

Вале, дере нагузашта, беасос будани ин овозаву дарвозаҳо ошкор гардид ва инро посбони бӯстонсароҳо расман ба шӯъбаи корҳои дохила омада тасдиқ намуд.

Вай гуфт, ки ҳар сол одатан дар рӯзҳои ҷашнгирии Соли Нав дар бӯстонсароҳо дуздӣ бисёр мешавад. Аз ин рӯ ба мақсади пешгирӣ кардани дуздӣ ӯ ин ҳиларо фикр карда баромадааст. Яъне аз фанер пои бузургро тарошида, ба пояш пӯшидаасту дар бадали ду рӯз ҳам субҳ ва ҳам бегоҳӣ ҳаракат карда, аз худ ин изҳои бузургро боқӣ гузоштааст. Ва тамоми бӯстонсароҳоро давр зада баромадааст. Вай на танҳо посбон, балки рӯҳшиноси бузург ҳам будааст. Чунки вай тасмаи ба видео бардоштаи худро ба сифати далели ашёвӣ пешкаш намуд. Ҳақиқатан дуздон баробари дидан кардани изи пойҳои бузург ба пасу пеш нигоҳ накарда, думро хода карда будаанд...

Бобои Барфии Африқо

Дар марказҳои савдо, супермаркетҳои аксар мамолики қитъаи Африқо ба Бобои Барфӣ дар рӯзҳои ҷашнгирии Соли Нав дучор омадан мумкин аст. Вай ба бачагон ҳар гуна тӯҳфаҳоеро медиҳад. Дар бар чун Бобои Барфии мо камзули сурх, риши сафед, асои дароз ва халтаи зардранги пур аз тӯҳфаҳоро дорад. Фарқ ҳамин, ки вай ба обу арақ ғӯта зада, тӯҳфа тақсим мекунад ва он бесабаб ҳам нест. Дар мамлакатҳои қитъаи Африқо Соли Нав ба фасли тобистон рост меояд. Аз ҳамин сабаб мардуми мамолики қитъаи мазкур алҳол дар бар либоси тунук доранду ба Бобои Барфӣ раҳмашон ҳам меояд. Охир, дар ҳарорати беш аз панҷоҳ дараҷа бо камзулу халтаи пур аз тӯҳфаҳо гаштан аз бобоёни барфӣ истодагарӣ, ҳушёрӣ ва баробари ин сабру таҳаммулро тақозо дорад. Ҳарчанд фасли зимистон дар қитъаи мазкур ба моҳҳои июн-июл-август рост ояд ҳам, дар ин ҷо умуман барф намеборад.

Одамон одатан дар гирду атрофи арчаҳои сунъӣ, дарахти Боаоб Соли Навро пешвоз мегиранд.

Дар қабилаву қавмҳои мамолики Африқо як одати хуб ҳукмрон аст. Тамоми аъзоён дар як ҷо ҷамъ омада, шодиву суруri солинавиро ба ҳам мебинанд. Мабодо ягон шахс мариз шуда монад ҳам ба сари дастархон бо каташ ӯро меоваранд. Агар ягон шахс кораш баромада, дер монад, ҷазо ҳам медиҳанд.

Дастархонашон сернозу неъмат мегардад. Давлатмандон бештар гӯшти мурғи марҷонро дар рӯзи Соли Нав истеъмол мекунанд. Нисбатан камбағалҳо бо истеъмоли гӯшти мурғ ва дигар паррандаҳо қаноат ҳосил мекунанд.

Дар давлатҳои ҷанубии қитъа дар арафаи Соли Нав кори кормандони нақлиёт омад мекунад. Чунки аксар сокинони деҳот дар шаҳр кор мекунанд ва ҳамин ки «Соли нав фаро мерасад, ҳатман ба маъвои худ роҳ пеш мегиранд. Аз ин рӯ ҳамроҳи худ тӯҳфаҳои зиёд, аз он ҷумла озуқаворӣ мегиранд. Бинобар ин борҳои онҳо асосан аз болои нақлиёт ҷо пайдо мекунад. Чунки дар дохили нақлиёт ҷои сӯзанхалониро ёфтан амри муҳол мегардад.

Азбаски аксар сокинони давлатҳои Африқо қашшоқона умр ба сар мебаранд, ҳукуматдорон барои баланд бардоштани кайфияти мардум додани тӯҳфаҳои солинавиро ба роҳ мемонад. Бештар ба бачагон ин гуна ғамхорӣ зоҳир карда мешавад. Бобои Барфӣ — ҳабаши сиёҳпӯст бо риши сафеду камзӯли сурхи дар бар дошта ба онҳо тӯҳфаҳо медиҳад. Ва он барои бачагон хушу хурсандӣ мебахшад...

Охир барои бачагон, кӣ Бобои Барфӣ буданаш фарқе надорад. Тӯҳфа гиранд, бас...

Тирмизшаҳр ҳам ба туфайли истиқлолият ҳусни худро ба куллӣ тағйир медиҳад. Бинокҳои нав ба нави таъиноти мухталиф ба истифода супурда мешаванд.

Дар сурат: бинои Театри драмаи мусиқии вилояти Сурхондарё ба номи Маннон Уйғур.

Аксбардор: Т.МАҲКАМОВ.

Комёбии мусаввирон

Дар Ҷумҳурияти Куриё намоишгоҳи байналхалқии бадеии ҷашнӣ бахшида ба 25-солагии Ассотсиатсияи эҷодии мусаввирони мамлакати мазкур бомуваффақият гузашт. Феҳристи «Ҷашнвораи куриёгии санъати нав», «Намоишгоҳи сеулии ситораҳои нав» бахшида ба ин воқеа аз чоп баромаданд. Дар он асарҳои устодони мӯқалам ва кандакорон аз Чин, Малайзия, Муғулистон, Тайван, Ӯзбекистон ва Ҷопон ҷо пайдо кардаанд.

Асарҳои ҳамватанони мо—мусаввирон ва ҳайкалтарошон М.Нуриддинов, Шоирахон, С.Раҳматова, А.Ли, Т.Қӯзиев ва дигарон, ки аз феҳрист ҷо пайдо карда, дар намоишгоҳи Сеул ба ҳукми тамошогарон пешкаш гардид, диққату эътибори тамошогаронро ба худ ба зудӣ ҷалб намуд. Ва он аз комёбиҳои санъати тасвирии Ӯзбекистон дар солҳои истиқлолият гувоҳӣ медод.

Ассотсиатсияи эҷодии мусаввирони Куриё беш аз шаш сол боз бо Фарҳангистони ҳунарҳои зебои Ӯзбекистон ҳамкорӣ карда, намоишгоҳи муштараки мусаввирони ӯзбеку корейсро мегузаронад. Аз он ҷумла, намоишгоҳҳо бахшида ба 660-солагии Амир Темур, 2500-солагии Бухорову Хива, даҳсолагии истиқлолияти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон бомуваффақият гузаштанд, ки дар он асарҳои мусаввирон ва ҳайкалтарошони ду мамлакат ба ҳукми тамошогарон пешкаш гардида буд.

Сергей САВЧУК-ҚУРБОНОВ.

«Санъати миллӣ даҳсола шуд»

—Чунин ном дорад намоишгоҳи байналхалқӣ, ки имрӯзҳо дар Маскав ба амал меояд.Китоби серсурат бахшида ба ин воқеа бо ҳамин ном дар арафаи мутантан кушоиши он рӯи чопро дид. Дар ин мураққаъи зебо маводҳо бахшида ба рушди санъат дар тӯли даҳ соли охир дар дувоздаҳ мамолики ИДМ—Озарбойҷон, Арманистон, Белорус, Гурҷистон, Қазоқистон, Қирғизистон, Молдова, Россия, Тоҷикистон, Туркманистон, Ӯзбекистон, Украина мунъакис ёфтаанд.

Дар ин бора иштирокдори намоишгоҳ, мусаввири номдор Ҷамол Усмонов чунин нақл кард:

—Ба фикри мутахассисон экспозитсияи Ӯзбекистон аз ҳама беҳтарин дониста шуд. Он шарофати гузарондани муаррифӣ таҳти унвони «Боғи фалсафаи Шарқ» ё худ қайдҳо дар бораи санъати кунунии Ӯзбекистон мебошад. Асарҳои дар намоишгоҳ ва мураққаъ ҷойгиршудаи Рустам Худойберганов, Ғайрат Бойматов, Икром Баҳромов, Баҳодир Ҷалолов, Аслиддин Исоев, Ҷавлон Умарбеков, Акмал Нур, Сергей Алибеков ва дигар мусаввирон боиси диққату эътибор ва баҳсу мунозираи мутахассисону дӯстдорони санъат гардиданд. Ҳамин тавр бори дигар исбот карда шуд, ки мактаби кунунии санъати тасвирии Ӯзбекистон дар асоси фарҳанг ва адабиёти қадима ба вуҷуд оварда шудааст.

Хотиррасон мекунем, ки ташаббускори дар ҳаёт татбиқ кардани ғояи гузарондани намоишгоҳ дар марказҳои мухталифи фарҳангии ҷаҳон Иттиҳоди эҷодии мусаввирони Ӯзбекистон гардид. Ва аввалини он дар Маскав ба амал омад.

Дар бобати ба рӯи об баровардани ин вазифа раиси Фарҳангистони ҳунарҳои зебои Ӯзбекистон Турсуналӣ Қӯзиев, муаллифи ғоя, котиби илмии фарҳангистони мазкур Акбар Ҳакимов, доктори илми санъатшиносӣ Нигора Аҳмадова ва мутобиқгар,директори Намоишгоҳи марказӣ Элмира Аҳмадова саҳми калон гузоштанд.

Сергей Савчук-ҚУРБОНОВ.

Футбол

Мавсими нав дар мекӯбад

Баъди танаффуси кӯтоҳмуддат тимҳои футболбози Ӯзбекистон ба тайёрӣ ба мусобиқоти навбатии мамлакат шурӯъ карданд, ки имсол маротибаи дувоздаҳум мустақилона гузаронда мешавад. Аз он ҷумла, қаҳрамони мамлакат—тими «Пахтакор» ҳам ба машқҳо шурӯъ намуд ва он бесабаб ҳам нест. Пахтакорчиён имсол баробари ҳимоя намудани унвони қаҳрамонӣ ҳамчунин дар мусобиқаҳои ҳалкунандаи гурӯҳии Ҷоми қаҳрамонҳои қитъаи Осиё, ки дар Тошканд шуда мегузарад, ҳамчунин дар Ҷоми тимҳои қаҳрамони ИДМ иштирок мекунад, ки дар Маскав ба амал меояд.

Дар айни замон баробари қуръапартоӣ маълум гардид, ки тими «Пахтакор» мусобиқаи аввали мавсимро барои ба даст овардани унвони қаҳрамонӣ 18 март дар Қӯқанд мегузаронад ва меҳмони тими «Қӯқанд-1912» мегардад. Дар мусобиқаҳо барои ҷоми Ӯзбекистон бошад, дар мусобиқаи 1/16 финал рақиби «Пахтакор» тими табақаи якум «Қува» мегардад.

Умуман дар табақаи олӣ 16 тими беҳтарини Ӯзбекистон иштирок мекунад ва 18 март тимҳои «Нефтчӣ»—«Гулистон», «Насаф»—«Сурхон», «Самарқанд-Д»—«Қизилқум», «Навбаҳор»—«Машъал», «Бухоро»—«Сементчӣ», «Андиҷон»—«Дӯстлик» ба мубориза ба унвони қаҳрамонӣ шурӯъ мекунанд.

Дар мусобиқаҳо барои марҳалаи 1/16 финалии Ҷоми Ӯзбекистон бошад, тимҳои «НБУ-Осиё»—«Машъал», «Нефтчӣ»—«Дӯстлик», «Қизилқум»—«Навбаҳор», «Самарқанд»—«Насаф», «Сурхон»—«Металлург», «Бухоро»—«Қӯқанд-1912», «Зарафшон»—«Суғдиёна» ба ҳам вомехӯранд. Мусобиқаи аввал дар майдони тимҳое барпо мегардад, ки номашон аввал оварда шудааст. Ғолиб аз рӯи ду қуввазмоӣ—майдони худу ҳариф муайян мегардад.

Як далелро алоҳида таъкид кардан лозим меояд. Имсол барои тими «Пахтакор» душвор гардиданаш муқаррар аст. Чунки якбора дар ду ҷабҳа баромад кардан аз футболбозон баробари обутоби ҷисмонӣ аз нигоҳи рӯҳӣ хеле бақувват гардиданро тақозо дорад. Ба тимҳои ҷумҳурият дар мусобиқаҳои дохиливу байналхалқӣ комёбиҳоро таманно мекунем.

(Хабарнигори мо).

Овози тоҷик
МУАССИСЛАР: Ӯзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ӯзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси. Тожик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир Эсон Турдиқулов.
Рӯзнома ҳафтае ду маротиба: рӯзҳои чоршанбе ва шанбе чоп мешавад.
Рӯзнома дар компютерхонаи идора чинда, саҳфабандӣ шуд.

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи дар интервал ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рӯзнома ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.
Рӯзнома дар Кумитаи давлатии матбуоти Ӯзбекистон номнавис гардидааст. Тартиби номнависӣ № 16. Г - 39
Теъдоди чоп 3000.

Ҳисоби сурати мо дар бонк: Ҳ/С 20212000800101767001, МФО 00423. Шӯъбаи Меҳнати ЖСБ дар шаҳри Тошканд.
Муҳаррири навбатдор: Т. ИКРОМОВ.
Мусаҳҳеҳон: ДОДОБОЕВА М. ФАЁЗОВА Т.
Саҳифабанд: Х. ТӮХТАЕВА.

Нишонии мо:
700047 ш.Тошканд, кӯчаи Матбуотчилар, 32.
Телефонҳо: қабулгоҳ 133 - 82 - 83; шуъбаи мактубҳо ва корҳои оммавӣ 136 - 57 - 26.
Индекси обуна 170.
Матбааи табъу нашри Ширкати саҳомии «Шарқ», нишонии корхона: кӯчаи Буюк Турон, хонаи 41.